Ч. 236 (14.780). Львів, вівторок 26. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Невідомий літак знищив французький корабель.

Авас подає: Представник мореплавської компанії „Пакет“ з Порт Вандр дістав вістку, що на 50 миль на схід від Барсельони якийсь літак невідомого походження збомбардував французький корабель „Уед Мелляг“, що плив з виноградом з Марока до Порт Вандр; одна бомба поважно ушкодила корабель, тому його залога зажадала через радіо помочі і перейшла на чердаки двох французьких воєнних кораблів.

Міністерство маринарки дістало звіт від контрторпедовця „Мілян“, який вратував залогу „Уед Мелляга“, що цей останній поважно ушкоджений, але тримається на поверхні води; є надія його вратувати — туди вислали з Тульону гольовник „Ляборіє“.

ЗДЕМЕНТОВАНА ПОГОЛОСКА ПРО ЗАМАХ НА ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.

До Льондону дійшли вчора суперечні вістки про те, що якийсь гидроплян бомбардував учора (в неділю) в 11. годині між рогом Ґенес і африканським побережжам підводний човен.

Щойно опісля британська адміралїція здементувала вістку, стверджуючи, що ці бомби скинув британський гидроплян підчас вправ у бомбардуванні рухомих цілей.

Національна перемога на араґонському фронті.

Національне командування подає, що його війська заняли на відтинку Сабінаніґо гору на схід від Санпедро, посуваючись аж до ліса Озан.

Комунікат валенсійського міністерства оборони потверджує цю вістку і додає, що на інших відтинках араґонського фронту червоні спримали національний наступ.

ЧУЖИННІ ДОБРОВОЛЬЦІ ВТІКАЮТЬ З ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Агенція „Фурніє“ подає, що з огляду на теперішнє положення червоної армії з неї втікає що раз то більше добровольців, щоденно переходять вони французький кордон у скількости 50—60 осіб; є це здебільша французи й бельгійці Добровольців, проти яких нема ніяких замітів, французька поліція відсилає до їхніх країв, інших арештує.

ДИМІТРОВ ОРГАНІЗУЄ НОВУ ДИВЕРСІЮ В ЕСПАНСЬКІЙ СПРАВІ.

Як подає „Фіґаро“, ґенеральний секретар Комінтерну Димітров по дорозі до Еспанії спинився в Парижі. Він має дати французьким комуністам інструкцію, щоб вони робили натиск на париський уряд, який в останніх часах виявляє чимало уступчивости супроти Риму.

Японці проломили китайський фронт під Шангаєм.

Японський комунікат подає, що після 2-місячної оборони китайський фронт під Шангаєм проломився. Китайські частини на північному відтинку не витримали японської офензиви і відступили; японці їх переслідують та розвивають наступ на південь.

НАЙБІЛЬША ПЕРЕМОГА ВІД ВИБУХУ ВІЙНИ.

„Юнайтед Прес“ повідомляє на основі вісток з японських джерел, що недільна японська перемога під Шангаєм була найбільша від вибуху війни. Японська піхота дійшла до ріки Пасоктон та після завзятих боїв прогнала китайців; артилерія загородила їм шлях відвороту. В кількох місцях китайці ще бороняться, зрештою вони всюди відступають у напрямі Хеню та ріки Сучав.

8 японських літаків збомбардувало відтинок залізниці Кантон—Каомон та території британської кольонії Гонкон.

16 інших літаків скинуло чимало бомб на залізничу лінію Кантон—Ганков.

ПІД СУД ЗА НАРУШЕННЯ БРИТІЙСЬКИХ ОБЄКТІВ.

Командант 3. японської ескадри поставив під воєнний суд японського летуна, який учора обстрілював британські обєкти на границі міжнародньої концесії.

Комунікат японського командування висловлює співчуття у звязку з інцидентом, який трапився вчора пополудні під Шангаєм; японський відділ обстрілював там одного британського вояка вважаючи, що не японець.

Кріваві бої з комуністами на вулицях Каїра.

Коло тисячі студентів-комуністів напало на табор націоналістичних організацій „синіх сорочок“ недалеко університету Ель Азар у Каїрі та підпалили його. Дійшло до вуличних боїв, у яких важко ранено 60 осіб; щойно 2 військові відділи, які прийшли на поміч поліції, прогнали комуністів. Ходить непотверджена поголоска, що 5-ох вояків полягло. Судова й університетська влада почала слідство.

Ще давніше ліві студенти уладили протиурядові демонстрації та окупаційний страйк, щоб вимусити на уряді скасування табору „синіх сорочок“ в околиці університету.

Маршал Сьміґли-Ридз виїхав до Румунії.

Маршал Сьміґли-Ридз виїхав у суботу в год. 15.30 з Варшави до Румунії; на пероні прощали його представники уряду (з премієром) та влади. Він візьме участь у святочній промоції наслідника престола великого воєводи Михайла на старшину румунської армії. Поїзд маршала приїхав по півночі до Львова, де підчас півгодинного постою долучили спальний віз, у якому зі сторони Кракова приїхав шведський наслідник престолу Густав Адольф і брат бельгійського короля Карло граф Фляндрії. На румунському кордоні до поїзду всів польський посол і військовий аташе з Букарешту. На дворці в Сіная повитав гостей король.

Вертаючись до Варшави, марш. Сьміґли-Ридз переїде через Львів у вівторок в год. 15.20.

Румунська політика супроти меншин.

(Від власного кореспондента.)

Чернівці, 20. жовтня.

Навіть важливі актуальні державні справи не всилі закрити все актуальне питання меншин. І так з нагоди закінчення фортифікаційних робіт на мадярському пограниччі згадав премієр Татареску про відношення урядової ліберальної партії до меншин. У промові, яку він виголосив у семигородському місті Орадя, згадав премієр про „давне непорозуміння“ (з мадярами) й висловив надію, що вдасться його в будучому оминути. На це вказують безпосередні переговори, що почалися в Сінаї і потім продовжувані в Женеві, як також вирозумілість румунських урядових чинників супроти меншин (читай: мадярів). При цій нагоді румунський премієр запевнив, що „всі меншини мають можливість задовольнити свої національні потреби у рямцях законів, оскільки вони присвоїли собі інтереси та змагання держави“.

Зрозуміло, що ці завваги звернені передовсім і тільки до „державних“ меншин (мадярів, німців, болгарів). І вони, в деякій мірі, користуються навіть румунськими державними запомогами.

Інакше, зовсім інакше стоїть справа з українцями. Тому не захоплюються вони ядерними висловами п. Татареску, а ще менше плятонічними обіцянками самого голови націонал-ліберальної партії, п. Діна Братіяну.

Відношення опозиційних партій до меншин не є ясніше.

Найсильніша опозиціяна партія; „націонал-цараністи“ (селяни) створила підчас своєї 4-літньої опозиції програму „селянської держави“ (стат царанеск). В цій програмі передбачено можливість „мирного зрумунізування“ всіх національностей при помочі суспільних, просвітних та економічних заряджень. Провідною думкою цієї „демократичної“ ідеольоґії є „першенство: хліборобства, праці, румунів та кордонів“.

Націонал-цараністи ведуть безпощадну боротьбу з лібералами, що досі „фальшували конституцію та демократичне правління постійним станом облоги та цензурою“. Виняткові зарядження ліберального уряду тривають вже 4 роки і є довгоглядним прикладом перелицьованої диктатури. В цей спосіб ліберали та їх прибічні праві формації не зближають собі тих 5 міліонів меншин.

У своїх відозвах, промовах та писаннях підчеркують нац.-цараністи, що „будуча селянська держава створить співжиття всіх громадян і таким робом не відчужається ті 5 міліонів, які в разі війни могли би стати й ворогами“.

Це в теорії. А в практиці домагаються царaністи цілком чогось протилежного. Їх лідер проф. Маджару домагався недавно, щоби в прилучених провінціях (Семигород, Буковина, Басарабія, Добруджа) ввести в життя особливі реформи: наділити чинні румунські елементи землею та рухомим майном, забезпечити на прикордонних смугах румунську перевагу.

Ми подали лише один взірець такої „демократичної“ програми, залишаючи на боці просвітні, економічні та суспільні зарядження.

Цікаво хіба відмітити, що саме така політична організація, що воює проти насильства (стану облоги, цензури і т. д.), проти великого капіталу та сфальшування конституції, що саме вона, представниця зеленого селянського інтернаціоналу, зрікається демократизму й оголошує: „Щирий та реальний протекціонізм для морального й матеріяльного піднесення державної нації, навіть коли це фатально обмежить розвиток інших“.

Але нас не дивує це противорічча цього т. зв. „демократичного центру", з яким явно симпатизує „вічний французький капітал". Тимбільше, що є ще лівіша партія: радикально-царанистична.

І вона, мов на глум, заключивши при останніх загальних виборах незабутній виборчий союз із буковинською УНП (завдяки якому осягнула мандати), тепер поставила в свою „радикал"-демократичну програму фашистівські постулати.

Провід цієї карликуватої, але рухливої партії, яку тримає не так число виборців, як інші, часом некраєві „мотиви", має посол (черновецької виборчої округи!) Г. Юнян. І він не стримується заявити, що „ті 5 міліонів меншин, треба політично втілити у велику румунську націю."

А наче на згадку про довірчиву У. Н. П. почули ми від п. Юняна ще й таке: „Треба боротися проти політичних меншинних партій; вони мусять увійти в склад румунських демократичних організацій."

Це заява провідника лівого крила рум. демократичних партій.

А праві партії?

І тут чимало неясности! Партія „Все для батьківщини" (Залізна Гвардія), занята „внутрішніми ворогами-одноплемінцями", — мовчить.

Подібно й „Румунський Фронт" (Вайди Воєвода): „Замість жури за тих 5 міліонів, з котрих принайменше два не мають права побуту в Румунії (жиди та мадярські оптанти), важніше зацікавитись долею упосліджених 15 міліонів румунів.

А „Національ-Християнська Партія" (Кузи) визнає, правда, рівнорядність християнських меншин із румунською державною нацією, — але її програмовий антисемітизм скоро вичерпається. А потім? — Потім прийде черга на „другорядні" меншини: на українців.

Окрім наведених поглядів головніших румунських політичних чинників є ще немале число поглядів теоретиків державного права, що різно ставляться до питання меншин. Перевагу має теж націоналістична теза: „Не можна спинити асиміляції меншин. Держава не є контрактом, а збірним єством. Ця збірна цілість має завдання, що їх можуть виконати тільки особи, звязані з нею морально та матеріяльно. „Все, що не звязане з державою, це чуже тіло, яке треба віддалити."

Є, правда, ще й інші, обективні погляди, нпр. знаного правника М. Джувари. але вони в меншости.

Згідно з поглядом унів. проф. М. Джувари: „Держава повинна притягнути до співпраці меншини. Дійсна народня та міжнародня підстава нової румунської держави полягає на праві. Оминути це право значить — поповнити самогубство."

Розумне та обективне обговорення меншинних справ не легке ані в префектурі, ані в парляменті, часом навіть неможливе у пресі.

Розуміється, з таким станом рахувалась У. Н. П., але часом вона перераховувалась, або — як сказав мені один провідний член — вужчої екзекутиви У. Н. П.: „Від 10 літ наша У. Н. П. не вносила ані одної скарги до Ліги Націй і навіть на конгресах меншин уникала конкретних скарг чи нарікань, а президент цьогорічної конференції меншин п. д-р Залозецький сам не допустив конкретних скарг проти одної держави".

нч.

В справі організації українського робітництва.

Організація українського робітництва тісно вяжеться зі справою перебудови українського селянського демосу на модерну націю, зі справою її індустріялізації та урбанізації. Виринає ця справа на фоні нашого громадського життя з хвилиною закріплення нашого національного оформлення та тісно вяжеться з економічним, культурним та політичним нашим ренесансом, сходиться ця справа з видвигненням політичного ідеалу нації — української державности.

Обставини й життя зложилися у нас так, що в добі нашого відродження в галицькій волості 1848. р. при нашій нації залишився хлоп і піп (очевидно, сільський), а місто, тим більше робітництво, не грало в ньому видної ролі. Міські члени національних наших ґвардій у Тернополі, Яворові, Бережанах та ін. — це передміщани-ремісники; міський елемент у наших організаціях 1848. р. репрезентував тоді нечисленний урядничий стан.

Не значить це, що по східно-галицьких містах не було українських ремісників чи робітників. Вони там були, але поза церквою, яка не все належно заспокоювала їх духово-національні потреби, наші ремісники й робітники належали до польських національних та революційних організацій. Ба, не тільки належали, але грали там видну, нераз передову ролю. Побіч інтелігентів українського роду, поповичів Яна Добрянського, Яна Захарієсевича, Плятона Костецького, Г. Ревaковича, В. Сроковського, священиків К. Слоневського, Миколи Гординського, Охримовича, Івана Наумовича (пізнішого москвофіла) та члена Руської Трійці Ів. Вагилевича, стрічаємо в польській патріотичній організації у Львові кравецького майстра Кульчицького, а в Тернополі міщанина Дмитра Чубатого протопляста знаних нині українських тернопільських міщан.

Коли дивимось нині з історичної, майже столітньої перспективи на ті часи та шукаємо за причинами денаціоналізації нашого міщанства та робітництва, то мусимо знайти їх по нашому боці.

Причина одна і та сама в 1848. р., що й нині. це недоцінювання нами в житті нації ролі міста, значіння промислу, незнання умовин їх життя та розвитку, цілковите знехтування психіки міського елементу та невміння, а то й відраза пристосуватись до них.

Ми все ще й нині, в 40-их роках XX-го століття, психічно таки романтична селянська нація, наставлена на село. Правда, життя потрохи пероробляє вже нас, модернізує націю хоч частинно, дало нам вже ясний національний ідеал, він стає вже атракцією всього свідомого нашого національного колективу, та в його реалізації нема у нас ще ясно визначеної ролі, яку має відіграти місто з його живими двигунами і модерною індустрією, висококваліфікованими власниками і керманичами великих може хемічних чи сталевих фабрик з їх фізичними та умовими працівниками. Місто та його організації представляємо собі все ще чомусь як звичайні кооперативи, все одно: споживчого чи продуктивного характеру, та викликуємо непотрібно конфлікти там, де їх новочасне модерне життя не може терпіти та мусить їх в в інтересі свого неминучого поступу ліквідувати,

Початки організації нашого міського елементу припадають на 70—80 роки мин. століття, Носять вони пятно своєї доби. Недавно на сторінках „Діла" (ч. 188. з 27. 8. ц. р.) д-р К. Левицький ось що писав про ті часи: „Нагадую собі, як д-р Корнило Сушкевич розповідав мені, що в сімдесятих роках минулого століття він заснував „Побратима" у Львові і збирав українців міста Львова, щоб їх спасти; а вони не конче до нього горнулися, бо не пізнали своїх. Бачу нераз в уяві розжаленого Маркила Желехівського, що ставав на рогачках міста Львова і безплатно роздавав „Марусю" Основяненка сотками примірників нашим людям, що приходили до міста, щоб їх приєднати до „стражи спасения"; а вони втікали від нього, бо не розуміли, чого від них хоче той пан, що безплатно роздає якісь книжки".

В тім то й річ, що не розуміли ні ті, яким роздавали даром „Марусю", ні ті, що її з запалом кольпортували — не знали ,чого хочуть

„Маруся" зі села мала стати у місті політично-національною програмою, мала витримати конкуренцію з „Ґвяздою". „Скалою". товариством Кілінського. Не диво, що в тому самому часі молодий друкарський робітник Осип Данилюк почав видавати „Czcionk-у", „Pracy" та опісля сам потонув у польському морю, а його син, ученик зукраїнізованої академічної гімназії, став польським журналістом та патріотом. „Нема у нас соціяльної квестії" — говорив тоді основник „Побратима" Корнило Сушкевич; а нині навіть націоналіст Гітлер підчеркує її виразно, додаючи до гасла „національний" — слово „соціялізм".

Польонізація нашого робітництва в тих часах ішла з нашої вини. Не було в нас ясного політичного ідеалу, панував у нас обскурний сервілізм, не знали ми психіки, не вміли притягнути до себе міського елементу, самі пхнули його в польські патріотичні організації.

Це й не диво, коли в 10 літ по оснуванні „Побратима" у Львові найповажніша наша національно-церковна установа, львівська консисторія та чин оо. Василіян протести в справі Василіянської реформи до уряду писали в польській, німецькій чи латинській мові, але ніколи, як це влучно підчеркує історик Василіян о. Макарій Каровецць, в українській мові.

Іван Франко оповідає („Молода Україна", ст. 32), що коли до редакції „Зорі" післав оповідання „Муляр", редактор її проф. Ом. Партицький звернув йому його з допискою, що він такого факту, як подає Франко в оповіданні, не бачив і „мулярі на його думку всі пяниці".

Франко мусів шукати місця в польських організаціях та журналах, де й появилися його перші оповідання з міського робітничого життя

Мішані подружжа нашого робітництва за взірцем таких самих подруж нашої інтелігенції в тих часах доконали решти. І когож винувати за польонізацію нашого робітництва, як не самих себе?

Коли в 1884. р. основувано „Зорю", то поклик і статут треба було видрукувати в українській і польській мові, якої вживала більшість українського робітництва. Те саме було і при організації української соц.-дем. партії 1896. р., коли і „Pokłyk" і „Robitnyk-a" друковано латинкою; ба, що більше, навіть Шевченкового „Кобзаря" треба було перед війною видати для робітників латинкою.

Підносячи це нині на основі історичних фактів, стверджуємо тільки історичну правду і то не в докір, а в науку.

Національний ренесанс нашого робітництва почало те покоління, що видвигнуло політичний національний ідеал, що кинуло гасло самостійної української держави.

Не припадок це, що автором "України ірреденти" був ідеольоґ націоналізму в українському соціялістичному русі, Юліян Бачинський, що довгі роки проводив політичній організації українського робітництва у Львові, що перший основно обґрунтував істоту польсько-українського спору у професійних організаціях у книжці Взаїмні відносини... (1910 р.).

Саме тепер минає 10 років від смерти провідника українського робітництва в Перемишлі, Івана Жовніра. Від молодих літ працював він у польському робітничому русі. 18 років засідав як Jan Żołnierz у центральному комітеті польської соціялістичної партії і коли одного дня на засіданні заявив, що він українець і переходить до української робітничої організації, старий Дашинський зімлів, такою несподіванкою була для нього ця заява.

Тямлю памятного 29. січня 1911 р. ту конференцію УСДП у львівській Касі Хорих, коли

ящу „націоналістичну" перемогу рішив виступ оного Івана Жовніра. Багато можнюб сказати про участь та ролю Миколи Ганкевича в полі-тичних українських маніфестаціях 1899 р. в берві, 1912 і 1914 р., коли він був автором та-редактором всіх політичних заяв та маніфестів мльських українців. У „Ділі" з нагоди 50-літ-нього ювилею „Діла" Василь Панейко схаракте-ризував відносини М. Ганкевича до „Діла". Про часи 1914—15 р., коли він тісно звязався з укра-їнським рухом, мало ще сказано, а зжився він з ним так, що у Відні цілковито забув за свої звязки з польськими соціялістами, і то так, що коли Дашинський або інші з них хотіли поро-зумітися з ним, то робили це звичайно за моїм посередництвом.

Хто близче не знає нашої української дій-сности, не може зрозуміти, чому Мик. Ганкевич, безмстережний український патріот і націона-ліст, підлягав таким сильним польським впли-вам. Можна вже нині бодай частинно відслонити правду: самі українці відіпхнули були його ніжну, культурну індивідуальність від себе.

Історію українського робітничого руху з її прецікавими перипетіями його боротьби з польською ідеольогією у спільних робітничих організаціях за мало знає наша суспільність, а ця історія дуже повчальна, бо виявляє вона нову добу нашого національного життя та має в ній своє окреме, позитивне місце. І тому слід теперішньому поколінню організаторів робітни-

чих організацій у новій формі зазнайомитися з тою історією. Рік минає, як „Діло" помістило в справі робітничих організацій статтю посла Др. Великановича та мою відповідь на неї. „Діло" поміщуючи мою статтю в листопаді мин. року, заявило, що вона дискусійна. Та ніхто не забирав досі голосу.

По році „Діло" само знову порушило цю превважну справу, підносячи в закінченні справу статистики українського робітництва, якої я до-магався ще минулого року.

Не знаю, чи й теперішній заклик „Діла" пролунає так безслідно, як і мій з минулого року. А шкода, бо справа важна і слід підгото-вити її розвязку.

Вагу її розуміємо всі та чомусь поза словами мало присвячуємо їй уваги. Навіть теоретично до розвязки її ми мало приготовані.

Нема у нас ще 1) статистики українського робітництва, 2) статистики занятих у чужих, 3) занятих у своїх, 4) зорганізованих (у своїх, у чужих орг.), 5) незорг., 6) числа занятих в бранжах (столярі, металівці), 7) чужинців, за-нятих в українських фірмах (бо й такі є), 8) безробітних (число і бранжі) і т. д., а без цього не може бути й мови про якунебудь плянову організацію.

Ще одно: на викладах українського робіт-ничого університету слід взяти під увагу спра-ви і теми, звязані з робітництвом, а саме 1) ро-бітниче законодавство (охоронне, соціяльне і т. д.), 2) історію робітничого руху, передовсім українського, 3) форми того руху (політичні, професійні, кооп., освітні), 4) безробіття в світлі законодавства та боротьби з ним, 5) робітни-цтво в світовій та українській літературі.

Кидаючи ці заваги в справі організації на-шого робітництва, бажаю викликати вже раз дискусію в цій справі, застерігаючи собі ще забрати в ній голос.

А. Чернецький.

Постанови українських письменників і журналістів.

РЕЗОЛЮЦІЇ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ТОПІЖ З 24. ЖОВТНЯ 1937.

В ОБОРОНІ СВОБОДИ СЛОВА.

Загальні Збори Товариства Письменників і Журналістів ім. Івана Франка стверджують, що поступ людського духа й розвиток культури вимагає якнайширшої свободи друкованого слова. Історія всіх часів, держав і народів доказала та на наших очах яскраво далі доказує, що там, де та свобода спутана політичними умовинами — болюче терпить на цьому стан літератури й преси однаково щодо кількости, як і якости друкованих творів і часописів, паде зацікавлення й пошана до друкованого слова й друковане слово перестає бути тим, чим бути мусить, себто виявом таланту одиниці та думки громадського колективу. Тому Загальні Збори Т-ва, яке гуртує в собі українських діячів та професіоналів пера, з жалем стверджує, що в останньому часі українське друковане слово стрічає великі й безпідставні перешкоди, навіть там, де воно не мало політичних тенденцій. Тому Загальні Збори виступають в обороні права свобідної, поважної критики прилюдних відносин і всіх суспільних явищ у державі й протестують проти всякої спроби обмежувати це право. З особливим притиском Загальні Збори підкреслюють, що цензурним заборонам не повинні підлягати твори українських клясиків, які вже належать до історії літератури, а всі дотеперішні конфіскати, головно „Кобзаря" і творів І. Франка, повинні бути скасовані.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПРОТИУКРАЇСЬКОЇ НАГІНКИ.

Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів з обуренням стверджують, що в останньому часі деякі органи польської преси систематично не лиш представляють фальшиво стан українських і польсько-українських відносин, але й ображують українську націю у справах, для кожного народу найсвятіших, нпр. кепкуючи собі з національної назви й національного минулого, чого українська преса ніколи у відношенні до польського народу не робила й не робить. Т-во Письменників і Журналістів ім. І. Франка висловлює своє глибоке переконання, що тактика тих органів польської преси, які не мають стриму у протиукраїнській нагінці, замісць вести до взаїмного пізнання й розуміння культур, викликує в масах супроти культури погорду й ненависть та йде на руку чинникам, які взагалі не мають ніякого культурного зацікавлення.

У СПРАВІ САНАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПРЕСОВИХ ВІДНОСИН.

Загальні Збори пригадують, що завданням преси є інформувати читачів про всі події дня, вияв нових суспільних ідей та організація народу в усіх ділянках громадського життя. Тому Загальні Збори з жалем стверджують, що в українській пресі бувають випадки, коли полеміка виступає поза рямці громадського характеру преси й її суспільних завдань та приймає інколи жалюгідні форми особистої боротьби. Загальні Збори рішуче висловлюються проти зловживання друкованим словом для цілей, що не звязані з широким громадським інтересом, бо таке зловживання шкодить взагалі повазі друкованого слова та має в громадському житті деструкційні наслідки. Полеміка, яка ведеться в обороні ідей та думок на громадські справи, мусить триматися строго етичних засад та прийнятих у цілому культурному світі форм чемности й пошани до свого противника. Загальні Збори стверджують, що в нинішні важкі часи для української нації українська преса повинна бути чинником національної консолідації та своєю тематикою й тоном писання повинна причинятись до можливого наближення, а не віддалення ріжних суспільно-політичних груп і течій. Загальні Збори з правдивим вдоволенням стверджують, що організаційні рямці ТОПІЖ-у охоплюють громадян ріжних політичних поглядів та що ріжниці ідеольогічно-політичного, чи віроісповідного світогляду не шкодять співпраці членів Т-ва для добра української культури й Т-ва.

НА ЗАКАРПАТТІ.

В ДОРОЗІ.

Іду на Всепросвітянський Зїзд Закарпаття. Щасливий, що побачу наших дорогих рідних братів і сестер, огляну їх осяги за 18 літ буття в Чехословацькій Республиці, змірю їх поступ від довголітньої неволі до вільного національного життя.

Виїзджаю з Лавочного. До переділу входить кондуктор. Чую слова: „Листок прошу." Чую і вухам своїм не вірю. Подаю залізничий білет. Кондуктор оглядає і питає: „Е, то ви, пане, їдете до Ужгороду на Просвітянський Зїзд?" „Так" — кажу і чую „Гаразд". Ввічливо звертається він до пані мадярки і на якісь її питання свобідно відповідає по мадярськи. За хвилину приносить мені останнє число видаваного в Ужгороді „Українського Слова". Не можу взятися до читання. Лісисті верхи чарують жовтими й червоними барвами листя, що міниться у проміннях ясного сонця. Очей не можу відвернути від зелених ще ярів, що в них притулилися хати, вкриті червоною черепицею, між ними і вкриті соломяною стріхою. Ніде не бачу так званих віль, що як чиряки обсіли й опоганили в нас наші гори. Минаю стації, на яких читаю двомовні написи по чеськи й українськи, ловлю слова з розмови залізничої служби і всюди чую свої рідні, українські. Якось дивно мені. Я-ж їду зі Львова територією, що на ній масово живе український нарід, такий самий, як і на Закарпатті. А яка ріжниця! І в мене виринають думки про співжиття народів, про ріжні міжнародні договори, ріжні спроби розвязки національних питань, про теорію і практику, про слова-обіцянки і діла.

Болючі, сумні думки розвіває чарівна краса верхів, що купаються в ясному сонці і я починаю читати „Українське Слово". Читаю: „Проголошуємо святочно, що з старою назвою — русин, руснак, карпаторос — зриваємо раз на завжди. Ми не жадні руснаки, ми не москалі, ані жадні карпатороси, — ми проголошуємо це всьому культурному світові — ми частина великого українського народу, ми українці. На іншому місці читаю: „Не хочемо русских учебников у школі, ми не русскіе." А далі читаю, як вибили у селі Вел. Копані пяного вчителя, що учить дітей „по русски", а в біді кленеться по мадярськи, та про те, як село робить енергійні заходи, щоб позбутися таких учителів. Читаю і сердечний вірш на повитання Всепросвітянського Зїзду.

Заходить на коротку розмову мій любий кондуктор, розповідає, як то злітаються до Ужгороду люди ще від учора. На стаціях глітно, гомонить українська мова, миготять народні одяги. У Батьові пересідаю і стрічаю кількох своїх давніх знайомих, рідних галичан і дітей їх. Щасливі, що мене бачать, з сльозами в очах витаються, стискають руку, цілуються. Це не мене особисто так витають, а свою молодість, своїх рідних, свою батьківщину, таку їм усе дорогу, дуже дорогу. Переконуюся, що й дітям батьківщина батьків дорога. А всі їдуть на Всепросвітянський Зїзд.

НА ЗАГАЛЬНОМУ ЗБОРІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ПРОСВІТИ.

Ужгород. Висідаємо. Прощаюся до завтра з любим товариством і витаюся з дорогим

дром С., його донечкою і сином. Ждали мене, то й обопільна радість велика. З двірця ідемо просто до Народнього Дому „Просвіти" на Загальний Збір. На вулицях глітно. Переїзджають автобуси, з яких несеться стрілецька пісня. Я вже перед рясно освітленим і жовто-блакитними прапорами прибраним великим, репрезентативним Народнім Домом. Входжу у велику салю, виповнену вщерть селянством, робітництвом та інтелігенцією. У першому ряді губернатор Грабар і його заступник д-р Мезнік, чех. Це певно тому, що чеський уряд рішився санувати „Просвіту" з її фінансових клопотів, спричинених надмірно великими коштами будови величавого Народнього Дому і застановою обіцяної урядом підмоги внаслідок пізнішого неприхильного політичного курсу. Тепер інакше, і Просвіта набирає сили та розмаху до своєї праці. Предсідник голова центральної Просвіти д-р Юлій Бращайко повідомляє Заг. Збір про приїзд делегата зі Львова в особі голови Матірної Просвіти. Зривається буря оплесків. Отсе брати витають рідного брата. Дякую коротко, складаю привіт від нашої просвітної організації, бажаю успіхів у праці. І знову невмовкаючі оплески. Просвітяни галицькі і закарпатські зєдналися духом, одними думками, одними бажаннями. Вибір головою д-ра Ю. Бращайка, ухвалення резолюцій, між ними і затвердження при Просвіті „Комітету оборони рідної культури" для плянової боротьби з московсько-мадярським наступом на українську мову й культуру. А зокрема вислів невдоволення і протесту супроти поліц. уряду за те, що ріжні „руси" й русофіли відважилися розліпленими на мурах міста пашквілями провокувати населення Закарпаття. Відносини на Закарпатті мені не чужі. Читаю пильно все, що пишеться про життя-буття тої гарної вітки українського народу, але добре зрозуміти й відчути потребу такої плянової боротьби за душу цього населення та за український характер його культури можна тільки на місці.

На другий день з тої провокації були на мурах і плотах тільки сліди. Отсе гасителі народнього духа розліпили спеціяльно на повитання Зізду спрепарований безмежно глупий і до мерзоти подлий „Нашъ Путь". Я його дістав, а тяжко було, бо був сконфіскований. Зміст його справді цікавий. Ось на першій сторінці читаю великі букви: „Протестуйте противъ политиканства галицкихъ емигрантовъ и украинскихъ учебниковъ!" А далі, як на кпини з самих себе, видрукували розумну думку: „Народ, которий отрекается от своей історіи, своего имени, своей віковой культури, обезличиваетъ себя и становится добичей другихъ народовъ". В окремих статтейках читаємо такі квітки, що українці — то „яничари", „одступники", „предатели", „украинство сейчасъ у насъ шатается какъ гнилой зубъ во рту, поэтому долгъ насъ всѣхъ передъ родиной и исторіей раздавить и обезвредить украинскаго червяка, котораго къ нам занесли „братья" изъ Галиціи, чтобы подтачивалъ нашъ здоровый карпаторусскій организмъ" і т. д. і т. д.

Не памятаю, щоб колись у мому життї довелось мені на чотирьох газетних сторінках знайти стільки глупоти, анальфабетизму, фальшу, низької демагогії і ненависти. А те все мало осягнути одну ціль: „Потому сознательные карпатороссы, пусть ни один изъ васъ не дастъ себя обмануть и завлечь на мазепинское собраніе въ Ужгородѣ 16.—17. окт. с. г."

Та сталось зовсім що інше. Справді, „правда побѣдила ибо гдѣ правда, тамъ Богъ". Справді, „думаемъ, что чему пришло время умереть и изчезнуть, того никакія апелляціи не спасутъ"...

Д-р Іван Брик.

(Кінець буде.)

Комуністи сягнуть по владу у Польщі.

НОВА ТАКТИКА ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Варшавський щоденник „А. Б. Ц." (ч. 340) повідомляє, що в останньому часі відбувся у Парижі конгрес комуністичної партії Польщі. Конгрес приняв постанови у справі нової тактики з огляду на нові внутрішньо-політичні умовини в Польщі. Отже комуністична партія Польщі приняла як головну засаду підтримувати кожний рух, що поборює фашизм. „АБЦ" запевняє, що конгрес рішив підтримувати всі рухи та демократичні групи і навіть тих священників, які стоять на протифашистівськім становищі. В боротьбі з католицькою церквою комуністи рішили поступати „дипльоматично". Один з комуністичних делегатів запевняв, що воююче безбожництво є одною з важних перешкод у ширенні комунізму в Польщі. По звітах поодиноких делегатів конгрес приняв резолюцію, що комуністична партія Польщі вже така сильна, що на випадок внутрішніх заворушень у Польщі сягне по владу і затримає її у своїх руках.

ЕДМОН АБУ. 3

Траґічний комік.

Коли Шийка заставав дома якогось чепуруна при своїй жінці, робив добру міну, бо кожний поводився з ним незвичайно чемно. Бретонський маркіз прийшов до Павлини за білетом на баль для себе, потім удруге за білетом для свого брата, потім утрете, бо свій згубив, потім учетверте для якогось клюбового приятеля і так по черзі заходив за 12 білетами. Шийка попробував ручку шпади, вмів дуже добре стріляти з пістолету, але... маркіз Горді не образив його нічим ніразу. Що більше: він складав йому побажання за його гру, він вихвалював його: „Пане Шийка! ви, кажу вам, ви маєте гумор незвичайний... Нема другого такого, що вмів би так розсмішувати нашу публику. Вчора я сміявся з вас так, що сльози мав у очах. Ах, який ви комік, пане Шийка!"

Якби після таких заяв Шийка був образився, не тільки всі признали б, що він не має рації, але сказали б іще, що в його голові щось не теє...

Павлина кохала його так само як першого дня, але любила бувати у товаристві і слухати компліментів. Любов добре вихованих панів з ліпшого товариства не була для неї тягарем і вона не боялась її. Вона мала навіть спис своїх звеличників і записувала деякі фрази, якими обсипували її, сміялася з них, коли відчитувала їх свому чоловікові, тільки він не сміявся. Коли Шийка піддав їй думку, щоб вона позбулася всіх тих пронос, вона відповіла йому ясно:

— Я не можу осмішувати тебе! А якби хто з тих панків посмів перейти дозволені межі то я вже зумію пригадати йому його місце. Щодо своєї чести то можеш вовсім здатися на мене. Та якби ми почали викидати людей з хати, ввесь Париж знав би про це і на тебе показували б пальцем.

Шийка був необережний і повторяв ці розмови своїм приятелям. З Шийки почали сміятись; його назвали „Тигром". Він присмирнів і почав усміхатися до тих, що глузували з нього. Тоді назвали його Жорж-Дантеном. Ніхто не посмів сміятись йому в очі, але прізвище обдурюваного чоловіка з комедії кружляло в повітрі довкола нього. Коли він входив на сцену нераз чув його за кулісами. Коли оглядався — наклепник щезав. Він не міг навіть здоганяти його — мусів виходити на сцену. Не треба в цьому всьому дошукуватися якихось надзвичайних причин; Павлина поводилася свобідно; актори люблять кепкувати собі з цього.

Ті всі жарти зіпсували гумор Шийці і подружня гармонія зіпсувалася. Він почав сваритися з жінкою, а вона як щиро невинна відповідала йому завзято. Павлина казала: „Я не дозволю на те, щоб ти верховодив надімною". Шийка на це: „А я не хочу бути смішним".

Їх спільні приятелі рішили, що Шийка робить велику помилку. „Коли він такий підзорливий, то пощо женився з акторкою? Нехай був би собі взяв якусь міщаночку, до якої ніхто не мав би охоти заходити в гості".

Серед такого настрою минув рік і роковини їх шлюбу минули для них незамітно. Щойно на другий день Шийка пригадав собі:

— Не дуже то вона мене любить, коли навіть не святкувала таких роковин.

Павлина-ж гадала, що її чоловік уже жалує свого шлюбу. Зате в той день маркіз Горді прислав Павлині бранзолетку. Шийка хотів звернути такий дарунок із гострою приміткою, але Павлина спротивилася:

— Тому, що ти не був такий ласкавий зробити мені якогось дарунку то тобі не подобається увага моїх приятелів!

— Твої приятелі — влізливці і я зумію прикоротити їм роги.

— Ти волів би більше пильнувати себе самого. Я досі думала, що є два роди людей, які вміють знятися понад думки загалу — аристократи та артисти. Тепер уже знаю, що варт артист.

— Можеш думати собі, що хочеш, але ти дуже помиляєшся, коли гадаєш, що моя особа буде для тебе матеріялом ріжних жартів.

— Що таке? ти мене хочеш покинути?

— Бувай здорова!

— Куди ти хочеш іти?!

— Про це довідаєшся.

— Коли вернешся?

— Ніколи.

Минуло чотири місяці і Павлина не мала звістки про свого чоловіка. За ним шукали скрізь, навіть у річці. Публика жалувала за ним. Його ролі перебрали інші. Жінка плакала за ним щиро, бо щиро його кохала. Вона зачинила свій дім, відослала маркізові бранзолетку і не приймала висловів спочуття від своїх приятелів. Вона почала ненавидіти своє кокетство, рвала собі гарне волосся і кричала:

— Це я вбила свого бідного чоловіка!

При кінці вересня розійшлася чутка, що Шийка не вмер і що живе прегарно в Росії.

„Невже-ж він живе! — думала з розпукою Павлина. — Коли це правда, що йому ведеться добре і що він витиснув з моїх очей надурно так багато сліз то я йому цього не дарую".

Вона пробувала усміхатись, але її біль був сильніший, ніж потіха і вона вибухла новим плачем.

Тиждень пізніше вона дістала анонім — його вислав маркіз — вирізок із статті з „Санкт-Петербурського Денника" у французькій мові:

„6-го вересня у приявї членів царського двору і найкращого товариства, суперник наших найкращих артистів славний Шийка виступив уперше в „Михайловському Театрі" в „Сестрі Жокріса". Він мав повний успіх і колишній артист „Пале Рояль" у Парижі зібрав оплески, китиці і ріжні дарунки. Коли наш театр зуміє заангажувати ще одного або двох таких акторів, тоді він не матиме рівного в цілій Европі. Шийку заангажували з річною платнею 6000 рублів і з доходом одного бенефісу".

Павлина вже не плакала. Вона перейшла до категорії „покинених жінок".

(Далі буде).

Сторінка без політики.

ЛЮБОВ ЗІ СВІТЛИНИ.

Чоловік, що залюбився у світлині. — Уява і дійсність.

В Марсеї виконав один купець револьверовий атентат на відомого фотографа.

Буває іноді в житті, що на підставі оповідання уявляємо собі ріжних людей на свій лад. Картина змальована в нашій уяві закріплюється дуже сильно і ми просто не хочемо погодитися з дійсністю, яка нам при нагоді дасть змогу познайомитися, чи побачити людину, яку ми досі знали лиш з уяви. Така сама історія є теж зі світлинами, чи пак із людьми, яких ми знаємо тільки зі світлин. На підставі світлини ми уявляємо собі барву волосся, усміх, поведінку, погляд, словом при допомозі нашої уяви домальовуємо всі подробиці до постатті представленої на світлині.

Відтак при безпосередній зустрічі зі живою людиною, густо-часто розчаровуємося, бо переконуємося, що наша уява нас обманула. Словом, незвичайно буйна людська думка й уява стає іноді причиною ріжних непорозумінь а то й трагедій.

Чудесна світлина.

Таку життеву трагедію, що її спричинила буйна уява, пережив багатий купець із Каіро Жіль Фавіє. Головну ролю відограв у тій трагедії припадок, який згаданому купцеві вложив до рук ілюстрований французький часопис. Коли Фавіє перекидав листки часопису, зупинився раптом його погляд на світлині жінки в дозрілім віці. Була це світлина пані Кльодети Рукс, управительки школи, яка оснувала у Провансі взірцеву школу для сільських дівчат і за те дістала від міністерства медалю. Фавіє вдивився у світлину й не міг від неї відірвати очей. У душі 54-літнього купця запалала раптом сильна, просто несамовита любов до тієї жінки, що як її бачив перед собою на світлині. Він почав тужити до знайомої незнайомої із силою 20-літнього молодця. Він жив тільки під впливом світлини і не міг собі вже просто уявити життя без тієї жінки.

Кохання в листах.

Минув місяць, заки купець роздобув, не жаліючи труду ні грошей, адресу пані Кльодети Рукс. Не гаючись, написав до неї листа. Якаж була його радість, коли по якомусь часі дістав відповідь. Найважніше, що незнайома не тільки, що відповіла на лист, але заохотила ще його до правильного листування. Фавіє писав лист за листом і діставав теж відповіди на свої листи. Між ним і панею Кльодетою зродилася правдива, кріпка любов, підсичувана тільки листуванням. Кльодета відповідала на всі листи з правдивою жіночою ніжністю і чутливістю. Між закоханими панувала ідеальна просто згода, яка тривала би в безконечність, якби закоханим не забаглося (зовсім зрозуміло) зустрінутися.

Обоє заручилися у листах зовсім формально і визначили зустріч на літо. Та, коли мали вже зїхатися, наречена повідомила нареченого телеграфічно, що не може приїхати з причини недуги сестри. Тоді рішився Фавіє сам поїхати до Марсей, щоб хоч тиждень перебути разом зустрінутися.

Розчарування і його жертва.

Вкінці відбулася давно ожидана зустріч. Одначе, коли вони обоє зустрінулися одного гарного осіннього ранку в марсейській пристані, схопив переляк Фавіє немов залізними кліщами за горло. Перед ним стояла справді пані Кльодета Рукс, яку він негайно пізнав, бо вона не ріжнилася нічим від світлини. А саме те, що вона не ріжнилася нічим від світлини, було найбільшим ударом для закоханого пристаркуватого купця. І він відразу зненавидів цю жінку, що до неї він цілий рік просто молився. Всі найгарячіші почування завмерли в цій самій хвилині, коли він її побачив. Вона стала така чужа й немила, що він не зясовуючи собі з того справи, що робить, шугнув між юрбу яка у пристані зібралася і залишив збентежену жінку, яка розглядалася безуспішно між пасажирами за своїм нареченим.

А Фавіє блукав по місті мов непритомний із болем у серці, відчуваючи жаль до тієї, що його так гірко розчарувала. Згодом зрозумів він, що вини пані Кльодети нема ніякої, бож вона виглядала так як на знимці.

Хтож винен його нещастю? Часопис, в якому він побачив світлину? Чи фотограф, який робив світлину його вимріяної. Огірчення Фавіє негайно перемінилося в дику, несамовиту мейже лють до фотографа.

Довго тривало душевне розгублення Фавіє. По десятьох днях прилюдну опінію Марсею сколихнуло дивне й нічим неоправдане вбивство відомого в цілім місті фотографа Шармасона.

Вбив його Жіль Фавіє багатий купець із Каїру, якому вроїлося в голові, що фотограф є одиноким виновником його найбільшої життєвої трагедії. Після вбивства віддався він сам добровільно в руки поліції.

Така була трагедія людини, що залюбилася у витворі власної фантазії, людини, що обожала жінку з часописної світлини, а зненавиділа цю саму живу жінку від першого погляду.

МІЛІЯРДИ ПІД ЗЕМЛЕЮ.

Відомий австрійський письменник Стефан Цвайг, якого твори перекладені на всі сучасні культурні мови, приготовляє книжку про свої зустрічі з великими людьми, великими книжками і великими містами. Є в цій книжці свіжо надрукований ним нарис про державний Паризький Банк. Ось цей нарис:

ЗВЕРХУ, ЯКБИ НІЧОГО.

Технічно наймодерніший, найбільше подиву гідний і найважніший для теперішности будинок у Парижі дивним дивом зверху зовсім непримітний. Щоденно тисячі та десятки тисяч минають його, переходять попри вузьку вулицю Монпансіє або вуличку Пті Шам і не бачать перед собою поруч старого імпозантного будинку Французького Банку прозорий, квадратовий пустий простір огороджений дошками наче будівельну площу, що чекає на плян будівлі і робітників. У дійсности ця будова давно вже закінчена. Але цей дивний дім, ця палата, звонцерена каземата, оперезаний замок не виростає як звичайно зі землі стрімкими мурами. Він входить льохом до землі глибоким на шість поверхів. Під тою неприємною пустою площею в самій середині Парижа лежить вкована у сталі та цементі наймогутніша комора золота сучасности, тут під нею непримітно та таємничо простягаються славні склепіння Французького Банку, що містить міліярди щирозолотого золота у сумі, якої пластично уявити собі не можна. Є це скарбівня, якої не бачив ні Цезар ні Крассус, ні Кортез, ні Наполеон ні разом усі цісарі цього світа ані ніодин смертник від початку світа в однім такім збірнику.

7 ПОВЕРХІВ У ГЛИБ.

Ліфт іде 26 метрів у глиб землі, висотою 7-поверхового дому. З усіх боків тісно оперезують його зломи цементу. Бо — чого ніхто не сподівався би, якби не довідався цього від інжинира у тій подорожі у глиб льохів перерізуємо річище одного потока, що спочатку при будові цієї передісторичної печери був тут поперечною перешкодою. Але техніка вміє часто із перешкод саме добувати свої найцінніші прикмети. Вибудувано тут шахти під потоком і тепер обмуроване з боків річище є навіть спеціяльною охороною перед доступом до підземелля; врештою підземельне склепіння зроблене так глибоко, що мешканці домів, які стояли тут колись на поверхні землі навіть не догадувалися, що під пьохами їх домів тягнуться ще на поверхи вглиб нові будівлі. Вони продавали у своїх крамницях тютюн і панчохи, пили каву, спали і курили, навіть не догадуючися, що під ними повстають щораз-то нові шахти, витворюються темні каземати зі золотом, хоча над землею не чути ні одного удару лопати. І нині ще потік плине далі терпеливо вперед між поверхнею вулиці і новими підземельними зложами.

ОСЯЙНА МОВЧАНКА

Ми нарешті зїхали на дно шахти і опинилися пом вході штучної копальні. Перше почування — яка тут прегарна тиша! Не чути зверху ніодного шелесту, ніодного з тих численних і незясованих, що їх перетирає у свому камінному кітлі вулиця — з крику і свисту, слів і вітру, покликів, скреготу і бряскоту. Ви спочатку перелякались, а потім відпочиваєте, втішені цією осяйною мовчанкою. Бо ця мовчанка світить. У безлічі тих катакомб панує вічний день. Безліч ламп посилає рівномірне світло цементовими коридорами і повітря має гірський смак; своїми могутніми металевими легенями втягають сюди електричні компресори кисень. Тут ви віддихаєте не так, як під небом на землі рештками бензини, випарами і брудними пилинками: — ні, все тут фільтроване і чисте, огріване невидними печами, без вогкости. Здається, що з цілого міліонового міста з його садами і водограями оця атмосфера глибини з чистим озоном — найсмачніша.

ПЕРЕД МАГНЕТНОЮ ГОРОЮ.

Входові ворота широкі і грубі, але на таких легких завісах, що дитина моглаб їх рушити пальцем. Двері до панцирної каси грубезні, сталеві. Там, де є золото, завсіди треба для його охорони сталі та панциру. Переходячи двері відчуваєш тремтіння на шкірі: якби вони так замкнулись, ми булиб похоронені живцем! Нема такої людської сили, що моглаб рушити таку сотнарову покришку. Та хутко бачимо свою помилку! Перейшовши ці перші двері ми ввійшли щойно де передсінку лябіринту. Це наче тоненька поволока або огорожа саду, за якою тягнуться нові мури. Ми бачимо урядовця та робітників. Тут іще вільний доступ для людей. Але ми зїздимо далі вглиб — до Дантового раю і пекла. Нераз серед електричного світла ясного як білий день нагадуємо собі магнетну гору/з дитячих книжок — Казки з тисяч одної ночі. Нараз дорога вривається.

СТАЛЕВА НЕСАМОВИТА СТІНА.

По середині коридору перед нами скелиста сталева гора. Око шукає в ній дверей, замків, щілин — нема там нічого. Вона гладка і чиста. Тільки Сезамове слово „відчинись!" може її відчинити. Десь хтось під землею мусить знати технічну магію. Нараз стіна рухається, пересувається, зовсім таксамо як 100 років тому описував таке диво у своїй новелі геніяльний фантаст Алян Едгар По. Посувається, але не перестає бути стіною. Щось сунеться, як куліси і якісь таємні сили всередині чи зверху щось обертають так, що на поверхні скелі появляється замок, не отвір, не двері, сам не знаєш, що це таке. Ми мусимо відсунутись на бік, бо на шинах збоку іде на нас і проти стіни електрична льокомотива і втягає її в себе. Наче корок із пляшки витягає вона масив стіни завширшки людини і такого тягару, що сотня війська не моглаб його рушити з місця і все це безшумно, незвичайно легко, так, як це показують нам акробати у своїх найтяжчих штуках. Є таке враження, якби ціла техніка війни та миру подали собі руки, щоб зібрати велитенську масу матерії і додати до неї іскру людського духа.

ВЕЛИТЕНСЬКА САЛЯ.

Чотирогранним тунелем, що веде довгими ясними лябіринтами як коридорами якоїсь санаторії треба йти вперед, не знаючи, як далеко. Тільки провідник тримає в руках клубок Аріядни. Нараз велитенська саля велика як церква або театр з сотнями коротких колюмн, що нагадує на мошею в Кордобі або індійську святиню в Мадрасі вирізану у скелях. Але оця ще більше таємнича своєю ясністю і порожнечою. Нема тут ніяких предметів, ніяких надписів крім... дерев'яних столів і стільців в одному кутку. Оце місце призначене на найчорнішу годину війни, коли не можна вже буде нічого зробити на поверхні землі. Тут можна буде зачинити всі сталеві двері і — працювати у тиші. Як довго? 80 днів, бо на такий час призбирані тут харчі. Все тут є своє незалежне від міста — вода та електрика. Страшна думка! Люди передбачили найстрашнішу можливість. Коли вся Европа збожеволіє чи шалітиме у крові, голоді та анархії тут у цій закутині зможе ще три місяці 200 людей працювати тихо і спокійно, не знаючи нічого, що діється на світі і певні, що їх ніякий ворог не досягне!

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

УКРАЇНА — ЮНАК (ДРОГОБИЧ) 2:1 (1:0).

Трохи воно дивно, що перемоги України приходять тоді, як їх мало хто сподіється. А цим разом небагато було оптимістів, які вірили в перемогу нашої дружини на гарячому дрогобицькому терені, хоч ніхто теж не сумнівався у технічну вищість України над Юнаком. Це недовіря було оправдане не тільки слабим метчом зі Чуваєм, але й тим, що на виїздах наша дружина майже зправила програвала. Тому перемога в Дрогобичі направду вартісна і може вона вкреше серед чорно-червоних знову давній боєвий запал та волю перемоги.

На виступ України ждали в Дрогобичі всі з якоюсь дивною гарячкою. Люди робили заклади на підставі метчу Юнака з Гасмонеєю і всіх турбувало питання: чи Україна краща від Гасмонеї, чи ні?

Відповідь на це питання дав сам метч, на якому зібралася рекордова, як на Дрогобич, скількість видців, бо більше як 3.000. В тому числі чи не більшість української публики, бо на цей метч прийшли ентузіясти українського футболу не тільки із самого Дрогобича та з найближчої околиці, але з цілого басейну. Навіть із гір поприходили спортовці-верховинці, щоб побачити перемогу своєї дружини.

І побачили. До того ще й зовсім заслужену, хоч трохи за скромну. Перед метчом (це був перший метч обох дружин в О. Л.) відбулося взаємне вручення клюбових прапорців, що публика привитала гучними оплесками.

Україна заграла цей метч у такому складі: Босий, Скреготa, Воробець; Сконець І, Цимбала, Романець; Магоцький, Міклюш, Петрів, Скоцень ІІ і Кравєський. Юнак: Майкут, Бентковський, Янішкий; Мись, Лобос, Олексяк, Хлєбек, Отецьків, Гемерлінг, Гурський і Шпілер.

Ціла дружина України заграла цей метч, як за найкращих часів і годі когось окремо хвалити, хіба годиться підкреслити дуже добру гру Цимбали на середині помочі і відважну гру Скоценя ІІ. Приємну несподіванку зробили оба крайники, які заграли куди краще, як на попередніх змаганнях. Зрештою цілий напад грав зовсім добре. Поміч працювала теж рівномірно і разом з обороною творила правдивий мур для напасників Юнака. Босий не мав змоги пописуватися, бо завдяки обороні не мав багато роботи. Проте кілька ситуацій вилонив певно. В одній менті, коли сфавлювало його аж двох напасників, випустив мяч, одначе суддя відсвистав зовсім правильно фовль. При цій нагоді Босий покалічив собі пальці.

Юнак грав дуже амбітно, перевищав навіть Україну стартом, зате він слабий технічно і надробляв свої недомагання гострою грою. Найліпшими грачами Юнака був Хлєбек, воротар Майкут і Бентковський.

Хід гри: Вже перший наступ Юнака заломлюється на твердому Скоценеві І. Протинаступ України кінчиться теж неуспіхами. Прегарну нагоду в 5. хв. марнує Міклюш, що необставлений не використовує подачі Магоцького. В 12. хв. таку саму нагоду мав Петрів і теж її не використав. Україна грає дуже добре, напад переводить раз-у-раз небезпечні акції, та тверда оборона Юнака і пех у стрілах нівечать усі зусилля чорно-червоних. Щойно 38. хвилина приносить заслужений успіх Україні, коли Кравєський після комбінації Петрів-Магоцький стріляє головою перші ворота. Юнак зривається після того до протинаступу, одначе дефензива України працює справно і перша половина кінчиться 1:0.

У другій половині Юнак намагається всіма силами вирівняти й осягає спочатку перевагу. Вислідом тієї переваги були ворота, що їх здобув у 5. хв. Хлєбек. Після того Україна звільнюється від натиску дрогобицької дружини і кидає свій напад вперед. Перевага України зростає, та знову довгий час мусить схвильована українська публика ждати на ворота. Аж у 33. хв. вибухають гучні оплески українських видців, коли Міклюш несподіваною бомбою (небувале досі у Міклюша) стріляє прегарні ворота для України. По цім успіху нашої дружини Юнак кидається з фурією до наступу, починає грати чимраз гостріше і навіть брутально. Середущий помічник Юнака копнув злобно Скоценя І. в шлунок, на щастя, скінчилося на хвилевім болю. Суддя починає хвилюватись, піддається теророві публики і хоч напастник був неслушний, то скривдив при кінці кілька разів Україну. Проте наша дружина вийшла з гриша заслуженим переможцем. Зате суддю п. Раціша відвели під поліційною охороною з гриша.

Не дорозі, коли Україна від'їжджала з гриша фіякрами до поїзду, симпатики нашої дружини, особливо молодь, улаштували їй палку овацію.

ІНШІ ВИСЛІДИ О. Л.

ЛЬВІВ. **Лехія — II. Сокіл 5:1 (1:0).** Заслужена перемога Лехії, що грала д. добре в лінії нападу. Ворота для Лехії добули: Козак (3), Мельницький і Конюшевський. Для Сокола Зоба. Суддя п. Тарчинський.

САМБІР. **Чорні — Корона 7:1 (4:1).** Ворота для Чорних здобули Журавський і Шайнер по 3, Мґлас 1, для Корони Барбара.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Погонь І Б. 2:1 (0:1).** Погонь вела вже в 15 хв. 1:0 зі стрілу Дрегера. Вирівняв для Чуваю Чарнецький і він-же здобув переможні ворота в 43. хв. Суддював інж. Хомишинець зі Стрия.

РЯШІВ. **Ресовія — Огніско 3:0 (2:0).** Ворота для Ресовії здобули Гогендорф, Врубель і Баран, якого суддя викинув при кінці з гриша за брутальну гру.

СТРИЙ. **Польонія — Погонь (Стрий) 2:1 (1:0).** Сензаційна поразка господарів. Ворота для Польонії здобули Клійн і Дикий. Для Погоні Веліцький. Рівень метчу низький.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — Р. К. С. 1:0 (1:0).** Ворота для Гасмонеї здобув з підворітного замішання Ротштайн. Р. К. С. грав д. амбітно і перевищав Гасмонею стартом. Суддював п. Шварц.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Польонія	10	17:3	25:14
2) Чорні	10	14:6	30:11
3) Гасмонея	10	15:7	16:[illegible]
4) Ресовія	10	12:8	25:22
5) Україна	**10**	**12:8**	**20:18**
6) Лехія	10	10:10	30:21
7) Погонь (Стрий)	10	10:10	24:20
8. Р. К. С.	10	9:11	17:21
9) Огніско	10	9:11	17:21
10) Чувай	10	8:12	16:20
11) Погонь І Б.	10	8:12	17:24
12) Корона	10	7:13	21:37
13) Юнак	10	6:14	16:25
14) П. Сокіл	10	5:15	9:23

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ НА СПОРТОВОМУ МАЙДАНІ.

На площі Сокола-Батька відбулися мин. неділі перші спортові змагання ремісничо-робітничої молоді Львова. В програму змагань увійшли: легкоатлетичний метч УРСК — Сила в суперництвах: біг на 100 м., біг на 1500 м., скок удаль, гінці 4×100 м., гінці 3×1000 м., 2) проба побити рекорд на 10.000 м., 3) футбольні змагання УРСК — Сила. До всіх легкоатлетичних конкуренцій ставали поза конкурсом змагуни-студенти, бувші члени УССК-Львів.

Двобій УРСК — Сила закінчився нерішено. Обі дружини здобули по 29 пкт.

Технічні осяги:

Скок удаль: 1) Рабко (УРСК) 5.35, 2) Мудрик (Сила) 4.83, 3) Возьний (С) 4.61. Поза конкурсом стартуючі студенти осягнули у скоці вдаль: 1) Чехут 5.97, 2) Глова 5.58, 3) Грабець 5.32.

100 м.: 1) Рабко 13 сек., 2) Гунька Степан (С) 13.8, 3) Гунька Осип (С) 13.9. Поза конкурсом: 1) Будзиновський 11,7 сек., 2) Банах 11,9.

1500 м.: 1) Рабко 5:05,4 хв., 2) Возьний 5:09,08, 3) Капюза (С) 5:12,7.

Гінці 4 × 100 м.: 1) Сила 56,1 сек., 2) УРСК 58,4. Поза конкурсом гінці студентів у складі: Будзиновський, Соколовський В., Соколовський Ю., Банах осягнули час 48,3 сек.

Гінці 3 × 1000 м.: 1) УРСК, 2) Сила. Поза конкурсом перша до мети прибігла штафета студентів у складі: Стебельський, Соколовський Ю., Соколовський В.

Другою точкою програми була спроба побити рекорд на 10.000 м. До цієї проби станув Добрянський і Варцаба. Спроба вдалася і Варцаба осягнув час 35.28.4, значить кращий 26,6 сек.

Останньою точкою програми були футбольні змагання **УРСК — Сила, які покінчились нерішеним вислідом 3:3 (1:2).** Обі дружини ще доволі слабі, але грають амбітно і завзято.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **Погонь — Висла 1:0 (1:0).** Погонь грала доволі слабо. Цією перемогою запевнила вона собі вже остаточно місце в Д. Л., бо досі теоретично (при двох несподіваних програних) могла ще „вилетіти“ з Ліги. Таким чином припечатана вже доля Гарбарні. Ворота для Погоні стріляв Ціммер. Суддював п. Лянге з Лодзі. Публики приблизно 4.000.

КРАКІВ. **Краковія — Рух 4:2 (2:1).** Останній свій метч виграла Краковія зовсім заслужено, одначе тепер мусить вона безчинно приглядатися двом метчам ЛКС-у, який має стількиж пунктів, що Краковія. Ворота для Краковії стріляв юніор Заставняк 3 і Ґура. Суддював п. Кухар зі Львова.

ПОЗНАНЬ. **Варта — ЛКС 7:0 (2:0).** Вислід кривдить ЛКС, який грав гарно, одначе не мав щастя у стрілах. Суддював п. Круковський з Варшави.

МИСТЕЦТВО ЮНІОРІВ.

Україна — Лехія 0:2 (0:2). Лехія мала кращий старт, тому вирішила змагання у свою користь. В Україні заграв д. добре воротар Гнура, правий лучник Кузьма і Богурат ІІ у помочі. Суддював п. Бик добре.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян — Чувай (Мостиська) 4:1 (1:0).** Юніори Сяну знову перемогли заслужено мостиських юніорів і скріпили свій пунктовий дорібок та надії на першенство в перемиській групі.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ЛЬВІВ. **Святогор — Зоря 4:3 (2:1).** Заслужена перемога Святогору, який грав дуже амбітно й завзято. Зоря злегковажила цей метч, виступила в ослабленім складі і грала зовсім без серця. Ворота для Зорі здобув Зілинський 2 і Крушельницький, для Святогору Лошкевич 2, Обуханець і Панчак. Суддя п. Бутель.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Напшуд — УСК (Добромиль) 3:1 (2:0).** Українська дружина програла вже другий мистецький метч на виїзді. Ворота для Напшоду здобув Наваль. Суддював п. Далецький.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян І Б — Скала (Мостиська) 3:0** (в. о.). Мостиська дружина не приїхала на метч за вину Панцерних.

ДРОГОБИЧ. **Юнак І Б. — Ватра 3:0 (1:0).** Слаба гра Ватри, яка не може прийти до себе після відомих перипетій з А-клясою.

ФІНАЛ МІТРОПА.

РИМ. **Ференцварош (Будапешт) — Ляціо 5:4 (3:4).** Сензаційна перемога мадярської дружини у фіналі за чашу Середущої Европи на італійськім терені, на якім просто неможливо виграти чужинцям. Відомий італійський напасник Піоля не використав карного при стані 4:3 для Ляціо і це рішило про вислід. Італійська дружина мусіла стріляти 2 голі більше, щоб добитися третього метчу і 3 голі для перемоги. У мадярській дружині грав д. добре д-р Шарош.

ІНШІ МІЖДЕРЖАВНІ МЕТЧІ.

ПРАГА. **Чехословаччина — Австрія 2:1.** Перша перемога чехів над австрійською дружиною в турнірі за чашу Швеглі по 12 роках.

БЕЛЬФАСТ. **Англія — Ірляндія 5:1 (2:0).**

БУКАРЕШТ. **Мадярщина — Румунія 3:0 (2:0).**

БЕРЛІН. **Німеччина — Норвегія 3:0 (3:0).** На цім метчу було 110.000 видців.

ЩЕ ОДИН НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ СКАНДАЛ У ЛЬВОВІ

На недільних змаганнях наколесників у Львові знову вийшов скандал, бо переможця бігу на 100 км. Бабія здискваліфікували, мовляв, він наїхав на Желязa з Чорних, хоч усі інші змагуни і сам пошкоджений заявили, що **Бабія при зударі не було.** Желязо зударився двічі зі Степаником. Судейська комісія здискваліфікувала по соломонівськи Бабія, Степаника і Колтупького з України та Желяза з Чорних. Таким чином переможцем вийшов Губер з ЛТКМ.

В бігу на 50 км. переміг **Лата (Україна)** в часі 1:41.

Довідуємося, що Україна зголосила свої застереження щодо першого бігу. Цю справу вирішать на найближчім засіданні Наколесницького Союзу.

—o—

ЗАВЕРШІМ БУДОВУ МАЙДАНУ В ПЕРЕМИШЛІ.

Вже три роки будує У. С. К. Сян у Перемишлі власними силами великий і одинокий на західних окраїнах спортовий майдан. Допоможіть спортовим піонірам на Перемиській Землі двигнути великий тягар будівництва! Вишліть хочби найдрібніший даток на будову спортового майдану в Перемишлі!

Датки слати на адресу: Міщанська Каса в Перемишлі, вул. Костюшка, чекове конто П. К. О. 507.452

—o—

З ПОЛЬСЬКИХ СПРАВ.

ЩО БУДЕ З ПАРЛЯМЕНТАРНИМ КЛЮБОМ О. З. Н. У СОЙМІ?

По візиті полк. Коца в марш. Цара поширились поголоски, що в соймі повстане клюб з послів з О. З. Н. Проти повстання такого клюбу О. З. Н. виступив рішуче відомий польський публіцист Мацкевич у виленському „Слові" з 23. ц. м. (ч. 293) у передовій статті п. н. „Клюб Озону в соймі". Свій спротив мотивує бажанням втримати повагу і незалежність сойму. Пригадує, що теперішній сойм щораз то більше використовує свої права і критикує уряд. Можна теж було сподіватися, що в теперішній сесії посли виявили би ще більше загострення контролі і в соймі можна би було почути ще більше незалежні посольські промови. З хвилиною введення до парляменту здисциплінованої групи послів, що діставати-ме прикази зпоза сойму, буде першим кроком до ліквідації польського парляменту. Саме Муссоліні і Гітлер введенням до парляменту своїх груп розсадили зі середини: перший італійський парлямент, другий німецький парлямент.

Створення клюбу О. З. Н. в соймі — читаємо далі — суперечить духові конституції. Краще зберегти конституцію ніж використати добру політичну конюнктуру. П. Мацкевич пригадує, що ендеки легковажуть собі конституцію і тому поповнюють велику помилку, бо кордонів держави ні її устрою — що є фундаментами, легкодушно не вільно нарушувати. Теперішня конституція добра для Польщі тому, бо забезпечує перед тоталізмом і дає основи для сильної влади. Отже конституція повинна бути вісю державних взаємин. Тому то О.З. Н., що працює щораз-то з більшими труднощами, повинен дошукуватись причини у своїх власних організаційних недомаганнях і не дошукатись їх у тому, що сойм не має дотепер здисциплінованого клюбу О. З. Н. Вкінці п. Мацкевич виступає гостро проти воєводи Гражинського, що вліз із „направячами" до О. З. Н. мов троянський кінь, щоби спечи свою печеню. Запевняє, що тоталізм у Польщі воєводи Гражинського буде тоталізмом малих, докучливих шефів персональних бюр і дасться в знаки урядовцям та цілому громадянству.

ДИМІСІЯ ПОЛК. КОВАЛЕВСЬКОГО.

Дотеперішній шеф штабу О. З. Н. полк. Ковалевський уступив зі свого становища. На його місце прийде мабуть полк. Зиґмунт Венда, який належить до групи, що гуртується коло тижневика „Зачин".

ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ У СОЙМІ.

Політичні кола запевняють, що „демократичний клюб" не творить покищо в соймі своєї експозитури і жде на висліди розмов між полк. Коцом та марш. Царем. Якщо в соймі повстане клюб послів О. З. Н., тоді теж появиться експозитура „демократичного клюбу" в соймі і в сенаті.

ЛІКВІДАЦІЯ ТИЖНЕВИКА „ЧАРНО НА БЯЛЕМ"

Від двох тижнів — пише виленське „Слово" — не появляється тижневик „Чарно на Бялем" під редакцією полк. Ґжендзінського, що відогравав ролю органу санаційної лівиці. Політичні кола запевняють, що видавництво зліквідоване, а полк. Ґжендзінський переходить до політичної діяльности.

ДВА РОБІТНИЧІ КОНҐРЕСИ У ВАРШАВІ.

В суботу 23. ц. м. і в неділю 24. ц. м. радив у Варшаві VI. конґрес союзу професійних союзів польських робітників зпід знаку П. П. С. Від інтернаціоналу і чехословацьких професійних союзів витав конґрес п. Тверле. Письменні привіти надіслали професійні союзи: Швайцарії, Анґлії, Франції, Бельґії, Голяндії, Мадярщини і Палестини. Від УСДП витав конґрес ред. І. Квасниця, від П. П. С. п. Арцішевський та представники польських кооперативних установ. Конґрес приняв низку резолюцій у справі боротьби за демократію і проти фашизму, за співпрацю з селянським рухом і т. д. Конґрес приняв теж через аклямацію привіт для червоної Еспанії. До центральної комісії союзу професійних союзів вибрано 36 осіб. Головою союзу вибраний Ян Квапінський, відомий діяч із П. П. С.

Одночасно в неділю відбувся конґрес робітників, згуртованих у б. санаційному „Звйонзку Звйонзкув Заводових". Цей конґрес скликав О. З. Н., щоб нарешті зорганізувати робітничий сектор і для противаги VI. конґресові зпід знаку П. П. С. У конґресі робітників зпід знаку О. З. Н. не взяло участи ні „Хшесьціяньске Зєдночене Заводове", „Зєдночене Заводове Польске", ні „Фракція Революцийна" Яворського. Конґрес приняв відповідні резолюції.

Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка.

Вчора 24. ц. м. в год. 10. ранку в салі клюбу Молодої Громади у Львові розпочались Загальні Збори ТОПІЖ-у, єдиної в Польщі станової та репрезентаційної організації українських діячів пера. Збори були дуже численні, бо явилось 46 членів Т-ва; всіх членів є тепер 84, однак багато з них перебуває не тільки поза Львовом, а й поза межами краю і держави, так що сорок кілька зорганізованих українських письменників і журналістів, присутніх на річних зборах, це дуже поважний збір та одночасно відрадний прояв активізації нашого письменницького й журналістичного стану.

Голова Т-ва, ред. **Роман Купчинський**, відкрив Збори згадкою про померших членів Т-ва: Василя Стефаника, Ігоря Лоського, Гриця Гладкого й Богдана Антонича. Присутні вшанували їх память повстанням та однохвилинною мовчанкою. З черги дав короткий огляд життя Т-ва за час останньої каденції Ради. Т-во здобуває собі щораз більший авторитет у громадянстві, займаючи слушно в списку українських організацій одно з найповажніших і найперших місць. Рада Т-ва ладнає всі внутрішні спори і дбає про цілість Т-ва і це не вина Ради, що в останній каденції з Т-ва виступило 5-ох членів. Із них ред. Д. Паліїв виступив рішуче без оправданих причин, бо після дуже догідного присуду у тому товариському суді, що його компетенцію сам признав; тим прикріше, що три його редакційні співробітники, одночасно матеріяльно від нього залежні, як від видавця, з ним зсолідаризувались. 5-им членом, що виступив, був п. А. Курдидик, що заатакував був у пресі своє Т-во за речі, в яких не був поінформований. Доказом доброго імени Т-ва і довіря до його Ради було приступлення до нього цілого ряду інших поважних українських діячів пера.

Щодо відносин в українському письменницькому і журналістичному стані, то голова звертається з покликом до журналістів — зтупити пера, яких гострота не завжди конечна й корисна, тим більше, що й підстави екзистенції журналістичного стану невпорядковані. Невпорядкована справа письменницьких гонорарів, які ніколи не покривають коштів прожитку в часі, що в ньому повстав даний літературний твір, невпорядкована також справа збірних редакційних умов. Цю останню справу реферуватиме окремий референт Ради. Т-во треба поділити на дві секції: літературну й журналістичну — Фінанси Т-ва поправились, є вже поважніша готівка у банку, була теж змога привести до порядку оселю в Камені Довбуша коло Ямної, яку можна буде хіба перебудувати, щоб дістати більше кімнат. Зате можна вже думати про купно другого дому ТОПІЖ-у, десь недалеко під Львовом. — Щоб оживити прилюдні виступи Т-ва та придбати ними більший дохід — треба би вибрати окрему імпрезову Комісію. Голова дякує вісім членам Ради, що однозгідно працювали для добра Т-ва.

Д-р Мирон Коновалець, секретар Т-ва, склав детальний звіт з діяльности, з якого виходить, що за останньої каденції було прийнятих 23-ох нових членів. Рада мала 22 засідання, крім президіяльних постанов у негайних випадках, коли треба було порозумітись телефонічно. Референт згадує реферати, що відбулись самостійно, або під подвійною фірмою — разом з „Молодою Громадою". Уладжено в театрі „Вечір Молодої Музи", равт преси, — Рада прийшла теж з фінансовою помічю членам у кількох випадках, видала клепсидри по померших членах та брала участь у низці ширших культурних імпрез.

І. Кедрин, секретар Т-ва, складає детальний звіт про стан віллі Т-ва на Гуцульщині. Вілля як також доокулична площа доведена вже до такого стану, що дає зразковий відпочинок своїм членам у літніх місяцях. Некорисні поголоски про віллю Т-ва наскрізь невірні. Вложені інвестиції змінили основно вигляд дому і площі. Істнує плян зробити надбудівку, щоб дістати більше кімнат; фонди на це треба зібрати з внутрішньої позички, зате істнуючі гроші Т-ва і нові впливи обернути на купно другого дому ближче Львова. — Далі референт дає звіт про конфлікти в Т-ві і пропонує від Ради, щоб Збори вибрали постійний Суд Т-ва, незалежно від істнуючого реґуляміновото мирового суду, що його можуть собі члени вибирати.—Пояснює потребу імпрезової комісії.— Каже про видання історії української преси. Інформує Збори про стан переговорів у справі приступлення українських журналістів-професіоналів до Синдикату Львівських Журналістів.

М. Островерха складає подрібний касовий звіт (у заст. І. Квасниці), з якого виходить, що Т-во мало у звітовому році 3.149 зол. приходу і 789 зол. розходу. На впливи зложились **м. ін.** дві великі позиції — щедрий дар Народнього Союзу в Америці 200 дол. і п. Василя Пуйди з Америки 100 дол. (Збори прийняли згодом окрему резолюцію з подякою їм).

В. Софронів-Левицький реферував докладно справу літературних нагород. На найближчі літературні нагороди зібрано вже 2315 зол.

На внесок **п. І. Ющишина** вибрано **Комісію-Матку** у складі: **о. кан. Ю. Дзерович, ред. М. Матчак і ред. М. Таранько.** Звіт з контрольної комісії склав **пос. В. Мудрий.**

У дискусії над порушеними справами забирало голос кільканацять присутніх, при чому члени Ради давали вичерпуючі пояснення. У висліді дискусії прийнято цілу низку резолюцій, з яких деякі загального характеру друкуємо на іншому місці. Дальше прийнято резолюцію, що Заг. Збори вважають пекучою справу збірного договору і доручають новій Раді перевести її в найкоротшому часі на засадах, що їх зреферував широко **д-р М. Стахів.** Так само прийнято резолюцію про потребу видати історію української преси та про розписання внутрішньої позички на оселю Т-ва.

ВИБІР ГОЛОВИ, РАДИ ТА ІНШИХ ОРГАНІВ Т-ВА.

На внесення Комісії-Матки (внесення ставив голова тієї Комісії, о. кан. Ю. Дзерович), вибрали Заг. Збори через аклямацію **головою Т-ва Романа Купчинського.**

До нової Ради Т-ва ввійшли: д-р Мирон Коновалець, ред. Ів. Кедрин, д-р Матвій Стахів, ред. Софронів-Левицький, а як заступники: **д-р Є. Ю. Пеленський та ред. Іван Дурбак.**

До Контрольної Комісії вибрано: пос. Василя Мудрого, Вол. Дорошенка і пос. Вол. Кузьмовича.

До Мирового Суду: о. кан. Юліяна Дзеровича, ред. Таранька, д-ра В. Сімовича і ред. Матчака.

До Імпрезової Комісії вибрані: п. Ол. Федак-Шепаровичева, ред. Яр. Шавяк, ред. Ев. Яворівський, ред. Р. Пашківський та ред. М. Островерха. Від Ради Т-ва входить до тієї комісії **д-р Є. Ю. Пеленський.**

Висота членської вкладки лишилася та сама. Збори закінчились в 2 год. попол.

—o—

По широкому світі.

Французька поліція перевела у звязку зі слідством у справі убивства б. аґента ҐПУ Райса ревізію в домівці „Союзу приятелів СССР" у Парижі.

Бельґійський уряд мабуть подасться до димісії; премієр Ван Зелянд переговорює з міністрами.

Представник СССР сторпедував порозуміння в комітеті неінтервенції, домагаючись, щоби чужинецьких добровольців відкликати з обох еспанських армій у пропорції 1:5.

У Палестині терор та репресії шаліють дальше.

Румунський король мабуть виїде з початком листопада до Чехословаччини на запрошення през. Бенеша, щоби взяти участь у полюванні.

Грецький король виїде 29. ц. м. на Захід, щоб відвідати Рим, Париж і Льондон.

—o—

ВЕЛИКИЙ МУФТІ ІНТЕРНОВАНИЙ.

Як подає „Дейлі Геральд", французький уряд у порозумінні з британським запропонував великому муфтієві Єрусалиму, щоб він поселився у Франції. Муфті відмовився, тому його інтернували під сильною контролею в одному малому ливанському селі.

З польської преси.

За тверду політику...

В ендецькім „Курієрі Варшавскім" з 23. ц. м. (ч. 292) находимо передову статтю Ст. Стронського п. н. „Лише тверезо!", в якій автор радить полякам, щоб вели передовсім тверезу політику супроти своїх сусідів, себто і супроти українців. Стронський полемізує з якимсь Пінґ-ом з „Курієр-а Віленськ-ого", який, аналізуючи вплив Сенкевича на спосіб думання сучасних поляків, стверди, що Сенкевич не може бути тепер політичним учителем поляків, бо є письменником неволі і в його творі переважає неґація. Під впливом його творів поляки ведуть малу політику, негідну великого народу супроти своїх сусідів: німців та українців. Тимчасом Польща повинна зневтралізувати аґресію одного з двох великих бльоків, з якими сусідує, що лекше зробити на сході. Одначе це вяжеться в першу чергу з широко схопленою українською проблємою.

„Погляд, що лекше осягнути мир на східній стіні, ніж на західній — читаємо в „Курієр-і Варшавск-ім" — бодай у теперішнім періоді европейської і світової політики, є без сумніву слушний, але як це може статися з широким схопленням української проблеми, залишиться нерозгаданою тайною; це булоб саме розпаленням аж до білого вічного конфлікту на сході і проковтненням усіх сил держави.

Тому Ст. Стронський радить, щоб Польща вела тверезу політику.

Так, так! Крайня пора, щоб Польща здобулася на тверезу і розумну політику супроти українського народу.

Від гри — до щирости.

Під таким наголовком помістила „Газета Польска" з 25. ц. м. (ч. 296) велику інформативну статтю свого львівського кореспондента, який скривається під ініціялами „С. М." Автор реферує становище „Діла", органу польських комбатантів у Львові „Воля і Чин" та „Знак"-у органу старшин резерви у звязку з нечуваним загостренням польсько-українських взаємин в останньому часі. Щоб вийти з теперішнього „імпасу" польсько-українських відносин, держава мусить — читаємо там — створити у Сх. Галичині

такі реальні умовини, в яких національні антаґонізми мусілиб слабнути, а не розвиватись.

Таким виходом, на думку автора

є послідовно, терпеливо й активно організована спільнота, співпраця та співжиття обох народів у всіх ділянках публичної праці. Говорені собі правди є часом брутальні, але щораз то щиріші. Може саме та щирість, що її добуває наверх твердий наказ життя, створить поміст, на якому одна і друга правда зачнуть зближатись до обєднання?...

Шкода, що автор забув пригадати одну відому правду: що співпраця та співжиття можливі тільки там, де шанують право і закони.

„І. К. Ц." далі цькує і накликує поліцію...

Краківський „І. К. Ц." з 23. ц. м. помістив нову велику статтю п. н. „Коли надійде порох для п. Гродзіцького до Кодака?" з нечуваною ненависті на українців. Щоб замаскувати свою страшну і сліпу ненависть до українців, автор згаданої статті втовкмачує в голови своїх нешасних читачів, що у Сх. Галичині українці просто переслідують поляків. Цим разом автор узяв під обстріл українців з Борщівщини, зокрема у присілку Грабівці, де українці заборсняли вступ польському священникові до церкви на Великодні Свята і де „Луг" співає протипольські пісні; в околиці Борщева українські плянтатори тютюну не приймають, мовляв, на роботу польських робітників, а в школі здер хтось образи та орла зі стін.

„Де поліція?" — кричить істерично автор, при допомозі якої хоче спинити теж розвиток українських кооператив та поширення „Лугів".

Ось так день-у-день цькує „І. К. Ц." польське громадянство проти українців. Можеб так нарешті прокуратор притягнув до відповідальности тих непочитальних людців „І. К. Ц.", які підбурюють громадян одної держави проти других, видумуючи і пускаючи безкарно в світ всякі брехні!...

Великий день українських робітниць Львова.

Посвячення і відкриття домівки Т-ва „Будучність".

Заслужене Товариство українських робітниць „Будучність" у Львові, яке вже від 10 літ гуртує тисячі української жіночої домашньої прислуги, переживало в неділю 24. ц. м. радісне свято отворення і посвячення своєї домівки у власному домі при вул. Собіського 28. Три салі домівки виповнили вщерть запрошені гості й робітниці. Прибули: Преосв. Никита, о. прелат Л. Куницький, о. кан. Д. Лопатинський, о. радн. Д. Садовський, о. радн. М. Дуткевич, коло 10 львівських священників, провідників поодиноких кружків, представниці жіночих організацій, представники української національної преси і т. д.

В 6. год. веч. п. **О. Гординська**, голова Т-ва „Будучність", відкрила святочні сходини, витаючи в першу чергу владику, далі всіх гостей і членів Т-ва. Вона підчеркнула, що у Львові є понад 10.000 українських робітниць, які повинні згуртуватися в кружках Т-ва „Будучність" (тепер є в них ледви 5 проц. наших робітниць). Свою промову закінчила многоліттєм на честь Митрополита, великого Добродія Т-ва.

Відтак **Преосв. Никита** відправив молебен в асисті о. кан. Д. Лопатинського й о. радн. Д. Садовського та довершив чину посвячення нової домівки. Опісля владика передав привіт від Ексц. Митрополита і виголосив теплу промову, підкреслюючи велику вагу Т-ва „Будучність", яке має заступити українським сільським дівчатам у Львові родину. Підніс велику поміч ВПреосв. Митрополита, який дав 30.000 зол. на купно дому, повну посвяти працю пань, голов і виділових кружків та активних члениць Т-ва. Вкінці візвав вести дальше працю з Богом.

Дальше промовляли: посол **д-р Ст. Біляк** від Нар. Організації Українців м. Львова, п. **Мілена Рудницька** від Союзу Українок, п. **О. Бачинська** від Марійської Дружини Пань, **д-р М. Дзерович** від Католицької Акції, п. **Б. Баранова** від Головної Управи „Рідної Школи", ред. **Й. Шавяк** від української преси, п. **П. Лісович** від Т-ва „Воля", о. прелат **Куницький** від української робітничої молоді, зорганізованої в КАУМ. Вкінці п. **А. Конрадова** відчитала привіт від Марійської Дружини Студенток. Національним і католицьким гимном закінчено це симпатичне свято українських робітниць Львова.

Дім Т-ва „Будучність" куплено за суму 94.000 зол., з чого заплачено 50.000 зол., решту треба сплачувати ратами з приходів за чинші (коло 8.000 зол. річно) і з членських вкладок. Бюро Т-ва перенесено вже з Ринку 10 до власної домівки. **На уладження захисту для робітниць потрібно ліжок та інших меблів, які Виділ просить жертвувати.** Українське громадянство Львова повинно теж помогти Виділові Т-ва, щоб усі українські робітниці були згуртовані в „Будучности", бо це буде великий крок вперед на шляху до організації всього українського населення Львова.

ДИМІСІЯ БЕЛЬҐІЙСЬКОГО УРЯДУ?

У поінформованих колах Брюсселі не сумніваються, що премієр Ван Зеланд подасться нині до димісії та зложить посольський мандат; він буде особисто боронитися перед закидами.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ НАД ПОРТУҐАЛЬСЬКОЮ КОЛЬОНІЄЮ.

Як подає китайська аґенція, над портуґальською кольонією Макао (південний Китай) перелетіло 5 японських літаків; на портуґальських територіяльних водах появився портуґальський підводний човен. Портуґальської влади ніхто про те згори не повідомив.

—o—

Клейнод Мазепи.

ЦІННА ПАМЯТКА ДАВНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТАРСТВА.

В історії української культури, а зокрема мистецтва, доба Мазепи — це, як підкреслив Д. Антонович, друга золота доба українського мистецтва. Доля зберегла нам по сьогодні один, чи не найцінніший клейнод тої доби, а саме медаліон Мазепи. Нагрудник цей подарував гетьман перед своєю смертю свому наслідникові — Орликові, як подає спогад, звязаний із тою памяткою. Родина Орликів у тяжкій скруті продала цей клейнод мабуть у Кракові, де й закупив його один із колекціонерів з України. В родині цього колекціонера переховувалься ця памятка.

Медаліон має форму прямокутника з відрізаними кутами, довгий на 6,5 цм., широкий на 4,5 цм., грубий на 1 цм. Цілий він викутий зі щирого золота і має на горі кільце, в яке закладали нашийний ланцюг; на долі є шрубка, що замикає скритку на мощі. Обидві сторони багато емальовані. По обох сторонах навкруги біжить золотий орнамент на гарному тлі. З одного боку: Спаситель на хресті, який має нагорі латинсько напис (І. Н. Р. Ю.), надолі Адамів череп і кости. З обох сторін хрест, прикрашений емалією: червонавим орнаментом винограду та зеленим стилізованим листям, яке виповнює і горішні кутки хреста. З другого боку представлені серед подібного орнаменту, прикрашені ще блакитними незабудьками нагорі приладдя муки Христової, а надолі герб гетьмана на ясноружевому тлі, оздоблений його ініціялами в кутах І(ван) М(азепа) Г(етьман). Важко відповісти на питання, якої роботи ця памятка: чи це праця золотарства київського чи чужого, може венецієнського, а може це діло вірмено-львівських майстрів при дворі Мазепи. В кожному разі медаліон Мазепи — це роскішна памятка старого золотарства. Вона вказує на високий рівень золотарського мистецтва при гетьманському дворі і є прегарною ілюстрацією-мініятурою доби українського барока, в осередку якої стоїть Мазепа. **Р. С. С.**

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. 1, телефон 254—46.

— **Сходини** членів Товариства „Молода Громада" в справі домівки відбудуться в середу 27. ц. м. в год. 7. вечором у домівці Товариства при вул. Коперника 21. 1940 1—2

— **Перевози** меблів і товарів виконує та всякі спедиційні чинности полагоджує „ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива, Львів, ул. Потоцького 11 а (друга брама) телефон 111-21. 2-6

— **Комітет будови церкви св. Івана Богослова у Львові** подає до відома ВШ. Громадян, що на старе чекове конто ч. 413.341 не можна присилати ніяких жертв, бо П. К. О. буде їх звертати жадавцям і внаслідок цього справа будови церкви потерпілаб, бо саме тепер потрібні нам фонди на забезпечення будови під зиму. **Нове наше чекове конто** таке: 508.338, Комітет будови церкви ім. св. Макрини, Львів — **і лише на це конто** просимо дуже висилати датки. Щоб не було баламуцтва, то заки постараємось за нові чеки, просимо висилати жертви почтовими переказами, адресуючи: Монастир СС. Василіянок. Львів. Потоцького 95

— В 750-ліття князя Ярослава Осьмомисла в Т-ві ім. П. Могили інавгураційний виклад М. Дужого: „Ярослав Осьмомисл". Саля „Української Бесіди", середа 27. ц. м., год. 18, вступ вільний.

— Діловий Комітет зимової допомоги українським безробітним у Львові подає до відома українському громадянству, що з днем 26. ц. м. висилає своїх збірщиків, які будуть збирати на безробітних. Збірщики будуть виказуватись виказкою т-ва „Сила" та спеціяльним засвідченням від тов-а. Комітет зимової допомоги українським безробітним має своє конто в Промисловому Банку. Адреса: Торговельно-Промисловий Банк, Львів, вул. Гродзіцьких ч. 1. „На зимову поміч українським безробітним" — конто чек. 116.

— Знову конфіскують календарі на Волині. З Луцька повідомляють, що тамошня адміністраційна влада забрала з місцевої книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка всі цьогорічні галицькі календарі, отже „Просвіти", „Український Інвалід", „Сільський Господар", „Золотий Колос", „Батьківщина" й інші. Сокальський кордон на цілій лінії. Що перейшло строгу цензуру в Галичині, те нецензурне на Волині.

— Хто виграв на льотерії? В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші виграні: 5.000 зол. на ч.: 130242 167526; 2.000 зол. на ч.: 57649 57929; 1.000 зол. на ч.: 42632 58336 94684 140448 146372 165642 175076; 500 зол. на ч.: 4663 12279 38262 75293; 400 зол. на ч.: 12891 15145 20104 26609 33864 40710 60452 104012 108273 140983 146145; 200 зол. на ч.: 12653 31972 58928 50215 110609 117820 145218 154631 180775.

— Три дні вільні від шкільних занять. Міністр освіти розпорядив, що „день задушок", 2-го листопада буде вільний від шкільних занять. Таким чином цього року будуть три дні вільні від шкільних занять по вселюдних і середніх школах, а це дні: 31-го жовтня (неділя), 1-го й 2-го листопада.

— Зміна закону про охорону льокаторів. Міністерство справедливости виладило вже проєкт закону про охорону льокаторів, який передбачує, що впродовж пятьох літ, отже до половини 1943. р. буде знесена ця охорона. Крім того проєкт передбачує продовження обнижки комірного для двокімнатних мешкань до 31. березня 1938. р., а для менших мешкань до 30. вересня 1938. р. Проєкт уводить теж систематичне виключення спід охорони льокаторів мешкань від 3 кімнат з кухнею, починаючи від червня 1938. р. аж до остаточної ліквідації охорони в червні 1943. р. Дальше передбачено можливість відложення речинця ексмісії до 6 місяців, оскільки льокатор безробітний, а оскільки та ексмісія наступила наслідком неплачення комірного, на дальші шість місяців. Суд може відложити ексмісію на внесок льокатора її 2-кімнатного мешкання, оскільки льокатор не має праці.

— У справі безпеченства на залізницях. Міністер внутрішніх справ поручив усім воєводам і старостам звернути увагу на вибрики сільської молоді, що пасе худобу, часто кладе купи камінням, або бервена на залізничих шинах, кидає камінням до вікон проїзжих поїздів, нищить телеграфічні дроти і т. п. На випадок ствердження таких фактів слід потягнути до строгої відповідальности не тільки самих винуватців, але й їх батьків та опікунів за недостачу нагляду. Одночасно міністр велить старостам увійти в порозуміння з місцевим духовенством, щоб частіше поучувало населення про недопускальчість таких вибриків. Обовязані до цього також суспільні організації, що можуть мати вплив на ширші кола населення.

— Спізнених пасажирів не вільно впускати на перон. Залізнича дирекція видала розпорядок, що має поборювати нещасні випадки при вскакуванні до потягів. Як тільки поїзд зачинає їхати, залізнича служба не сміє в ніякому разі пускати спізнених пасажирів. За вскакування до поїздів підчас їзди будуть кондуктори негайно накладати кари.

— Овочевий збір у Заліщиках, та околиці випав цього року надзвичайно. Самих помідорів вивезено із Заліщик 168 вагонів (по 10 тон), продріб 286.000 кг., винограду коло 450.000 кг., грушок 23.000 кг., літніх яблок 15.000 кг., сливок 12.000 кг. Крім того вислано більшу скількість харчевими пачками.

— Дешеві ліки для селян. Як повідомляє польська преса, аптикарі будуть продукувати спеціяльні дешеві ліки в ціні від 15—55 сот. для селян.

— Сірники по 5 сот. У продажі появилися малі коробочки сірників, що містять коло 30 штук, по ціні 5 сотиків. Вони заступлять дотеперішні пачки по 4 сот., що мають менше сірників і не

вигідні тим, що при купні продавці нерадо видають решту із 5-сотикової монети.

— Пожежі. В Озерянах пов. Борщів у загороді Івана Ломного вибухла пожежа, що перекинулася на сусідні будинки. Погоріли чотири господарства. Причина: необережність з вогнем. — У Присівцях пов. Зборів згоріли чотири господарські загороди.

— Зі суду. Перед львівським судом почався процес проти 30-літнього шевця Казимира Бронського зі Сокальщини, якому закидують комуністичну діяльність та зредагування анонімної резолюції до уряду. — Старостинський суд покарав 2-тижневим арештом студентів медицини А. Цесельчука, Й. Пронася і В. Домбровського, які 12. травня ц. р. обидливо висловилися про марш. Пілсудського та державний герб.

— Львівська хроніка. На вулицях міста зловлено два підозрілі пси, у яких стверджено скаженину. — Студенти медицини обкинули яйцями професора Вежуховського. — На дереві на Вульці повісився 53-лігній безробітний Петро Василечко, з жалю за помершою жінкою.

— В Заліщиках цвитуть сади. В деяких садах у Заліщиках зацвили в останніх днях яблінки, на ринку каштани. Рільники віщують довгу і теплу осінь.

— Купецька експансія на схід. У Бидгощі відбулися збори місцевих абсольвентів торговельних шкіл. Займалися переважно справою безробіття і рішено реалізувати експанзію на східні „креси", щоби піднести польський стан посідання на тих землях. У цій справі має відбутися зїзд у Варшаві.

— Краєва хроніка. Поліція арештувала І. Тараса, який так сильно ударив у лице 73-літнього Й. Тиса, що він помер нині у львівському шпиталі. — В Сороках під Львовом 18-літній Стефан Півінський, закладаючи на даху радієву антену, зачепив за електричний провід з великою напругою і поражений струмом погиб на місці. — В Синевідську Вижнім пов. Стрий потягнено до судової відповідальности кількох мешканців, що ловили риби при помочі вибухових матеріялів і продавали їх у Сколім. — До львівського шпиталю привезли тяжко пораненого Данила Лунча, якого переїхав потяг, коли він переїздив возом поперек залізничого шляху. — В селі Хлопчах рудецького повіту скажений пес покусав четверо осіб, якими заопікувалася санітарна влада. — Потяг, що їхав зі Львова до Самбора, наїхав на купу каміння, яке вложили на шинах малолітні пастишки. — У Красній пов. Калуш два хлопці знайшли в полі артилерійську гранату, яка експльодуючи, тяжко обох поранила.

— Летунська катастрофа склалася під Новим Сончом. Два ширяки, що вилетіли із летунської школи в Жугоборі, наслідком вітру зударилися на значній висоті. Наслідки були трагічні. Оба ширяки впали на землю, при тому згинули оба пільоти, Рудольф Кольмен і Петро Карколомний.

— Крадіж з несподіванкою. До одного лікаря в Ярославі вибрався селянин з хорою дитиною на руках. Одначе лікар ствердив уже тільки смерть дитини. Тоді селянин лишив завинену дитину на возі а сам пішов до недалекого складу домовин. Вернувшись до воза, він остовпів від несподіванки, бо завинена дитина пропала без сліду. В його неприсутности якийсь злодій украв клунок з дитиною, думаючи, що це коштовна річ. Згодом злодій мусів теж остовпіти від жахливої несподіванки, бо полишив мертву дитину на дорозі і втік. Справою занялася поліція і вже викрила прізвище злодія.

— Ріжні вістки. Американські радія перловили сигнали „С.О.С.", що походили від англійського корабля „Кетангата" на південно-китайському морі. На кораблі вибухла пожежа і пасажири з частиною залоги блукають по морі у човнах. — У Брюселі скінчив самогубством ген. Етієн, пробившись ножем у серце. Йому грозила судова відповідальність за зловживання в банку, якого був директором.

— 12 годин посту. Від вечері до снідання минає пересічно 12 годин і тому шлунок домагається доброго снідання, щоб організм міг працювати перед обідом. Снідання мусить бути поживне, але легке, щоб не спричинювало отяжілости. Дуже добре надається до того кава „Енрільо" з молоком і цукром. Має смак кави, скоро можна її зварити, є здорова і дешева. Отже на снідання кава „Енрільо".

—o—

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „КРАЇНА КОХАННЯ".

Є десь такий малий щасливий край, де піддані витають голосними привітами свого володаря раз-у-раз, коли він переїзджає вулицями міста, — де премієр міністр вибирає королеві наречену і король не бачивши її годиться оженитися з нею для добра держави, — де життя пливе серед лямпіонів і шампанів. Назви цієї країни не довідуємося, бо неодна наведена прикмета такої держави моглаб бути в нинішніх часах її образою. У веселій німецькій комедії маємо ще раз використаний мотив „двійняків", з яких один — молодий, ще невідомий письменник такий подібний до короля, що може відограти його ролю, коли король несподівано щезне після атентату. А що саме тоді король заручився з молодою княжною, то молодий письменник буде заступати короля у передшлюбних церемоніях. Коли-ж король вернеться... — на це і є такі ситуаційні комедії, щоб із кожної комічно-важкої ситуації знаходити легкий вихід для задоволення глядачів, які хотять легко провести вечір.

—o—

☦ Посмертні згадки.

АНТІН ЩИРБА, б. поручник У. Г. А., урядовець Р. С. У. К., помер у пятницю 22. ц. м. в 53. році життя. Похорон відбувся 25. ц. м. на Янівський цвинтар. В. Й. П.!

Театри.

Великий Театр:

Вівторок, 26. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя". Вистава закуплена.

Середа 27. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Четвер 28. X. год. 8. Одинокий виступ румунського хору „Кантарea Романіеі".

Театр Ріжнородностей:

Вівторок, 26. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Середа, 27. X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Четвер 28. X. год. 7.30 „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:

26. X. Ніч під Івана Купала.
27. X. Пуд кураторелю
28. X. Ордена.
29. X. Княжна чардаша.
30. X. Шалапут.
31. X. Довбуш.

З Бережан іде театр до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:

24. X. Ніч під Івана Купала.

ГУСАКІВ:

25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання".
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ВАНДА: „Шифра 77", „Бенгальський тигр".
ГРАЖИНА: „Мельодія закоханих сердець" і „Страдіварій".
ЕВРОПА: „Гільтайська трійка".
КАСІНО: „Ескапади" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Помилка загибели".
МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Паташоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей.
ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Легія пропащих" і „Бродвей Від".
СТИЛЕВЕ: „Данило Бун" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.
ХИМЕРА: „Танго закоханих". —

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Татри, Шмекс, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Віторок, 26. жовтня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.10 Медьоди з Індии, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 20.10 Концерт фильг. орх., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 15.00 Для дітей, 17.35 Спів, Врайтер-Андрассі альт, 19.40 Вес. муз. авд., 21.05, 22.00 „Цирк" веселі радіообразки, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Соната ц-моль Шуберта, 8.25 Китиця нар. пісеньок, хор, орх., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; ЛЯЙПЦІГ 19.35, 20.00, 21.00 „Макбет" оп. Вердія; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія; ПРАГА 18.10 Концерт солістів, 22.15 Джез; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Кармен" оп. Бізета; РИМ 18.30, 19.35 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ресурепіоне" оп. Альфана; ШТРАСБУРГ 22.30, 23.00 „Райський город" муз. казка Сільвера.

Середа, 27. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. музика, 20.00 Спів, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 20.55 „Сон літньої ночі" оп. Томаса; БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 13.40 Форт., 18.30 Сольо на тарогато, циг. орх., 19.50, 20.00 Спів, 20.45 Забута мад. музика, 22.15 Концерт квінтету; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25 Концерт фільг. орх., 20.40 Вес. репортаж, 21.40 Спів. рес. Е. Бандровської-Турської 22.20 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 19.10 Дута орх., МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фавст" оп. Гунода; ПРАГА 18.05 Чеська музика, 20.25, 21.00 „Квязь" симв. драма Двожака, 22.35 Камор. музика; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00, 23.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоза; РИМ 17.15 Сопр., барит., 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія Піранделя, 22.15 Солісти: сопран, форт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Віторок, 26. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: „Про Яківця-Мурзу" для молодших дітей, 11.40 Ол. Люіджіні: Валетова музика, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд. 13.45 Легка музика з пл., 14.15 Верді: I. дія з оп. „Травіята" гр. пл.; у перерві в год. 14.43 Комунікат ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 При ватрані: коли на дворі заверюха, для старших дітей, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Концерт орх. мандолиністів, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 З Тарвізіо до Риму, 17.15 Форт. твори та пісні, 17.50 Гіпопотам, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Національна справа у Совітах, гутірка в українській мові виг. Євг. Вазарович, 18.20 Оп. арії у вик. С. Ґріфель, сопран, форт., 18.40 Із подорожі по Швеції, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Безсмертні книжки: „Геродот", 19.30 Конкурсова авд.: перед мікрофоном артистки: Цізлінська, Айхлерівна Любенська, 20.00 Розр. концерт, орх., 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Танц. музика, орх. рефрени, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Сирий білянс

ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО С. А. У ЛЬВОВІ

на день 30. вересня 1937.

Чинний стан: Каса і суми до диспозиції в Бку Польськім, ПКО., Бку Госп. Краєв. і Держ. Бку Рільнім 1400.789.63; Заграничні валюти 17.304.38; Цінні папери: а) державні позички 169.896.50, б) папери гіпотечні 25.237.44, в) акції 32.850.93; Уділи і акції в консорц. інтересах 30.989.50; Краєві банки 221.505.12; Заграничні банки 43.838.97; Векслі адисконтовані 2.156.209.95; Біж. рахунки (сальда дебетові): а) забезпечені 662.111.40, б) незабезпечені 60.411.68; Термінові позички 3,270.209.43; Належитости з конверс. договорів 2,090.787.41; Недвижимости 474.469.31; Різні рахунки 1,343.230.74; Кошти і т. п. 244.012.88. Відділи 130.550.11; Позички довготермінові гіпот. 198.584.88; Різні відділу довгоречинцевого 44.426.71; Належитости з титулу девізових трансакцій на терміи. і репорт. — Разом зол. 11,377.366.97.

Довжний стан: Власні капітали: а) акційний 5,000.000.—, б) резервовий 258.335.98, в) прочі резерви 58.405.71, г) амортизаційний 172.633.97; Вклади: а) термін. 1,103.551.23, б) а віста 1,325.362.16; Біжучі рахунки (сальда кредитові) 435.684.98; Інкасові зобовязання 3.395.27; Реєсконт векслів 823.799.26; Дисконто акцептів Акц. Бку 767.651.—; Краєві банки 500.000.—; Заграничні банки 1.395.96; Гіпотечні вірителі — —; Різні рахунки 161.664.98; Відсотки, провізії і різні зиски 420.730.04; Відділи 110.643.18; Заставні листи 198.584.88; Різні довготермінові відділи 35.528.37; Належитости з титулу девізових трансакцій на термін і репорт — —. Разом зол. 11,377.366.97.

Гарантії зол. 35.640.32. Інкасо зол. 57.969.63

Середа, 27. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Де ластівки зимують, Улюблені пісеньки з гр. пл.; 11.40 Бізет: „Кармен" фрагм. з пл., 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. авд., 13.45 Інф. газетка в українській мові; 13.55 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити, 16.15 Сальон орх., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Легіоністи на італ. фронті; 17.15 Концерт солістів, скр., форт., 17.50 Лавник у суді праці, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Куток гумору: Лужицькі казки і приповідки; 18.15 Італ. пісенька з гр. пл., 18.20 Літер. авдиція присв. проф. Тад. Піні: Вступне слово, „Пожежа" сцена, Спогади. 18.55 Програма на завтра; 19.00 Епізод із пов. М. Домбровської „Вітер в очі"; 19.20 Концерт муж. хору, 19.35 Фільософія і погляд на світ, 20.00 Глюк „Орфей і Еврідика"; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Орх. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Бір...

Ціни артикулів першої потреби. В часі від 18. до 23. ц. м. плачено у Львові: булка 4 с., житній 60 проц. хліб 32, расовий хліб 27, пшенично-житній 42, пшенична 30-проц. мука 49, 50 проц. 47, 65 проц. 35, десерове масло 3.40, кухонне 3.—, молоко 20, сметана 1.20, сметанка 80—90, сир 50—60, яйце 8—9, ковбаса 1.90, сало 2.20, смалець 2.40, солонина 1.90, буряки 8—10, цибуля 15, калафіори 15—20, шпінак 15—20, часник 60—80, шпарагова фасоля 40—50, помідори 40—60, гриби 10—12, компотові яблока 15—40, десерові 50—1 зол., компот. грушки 30—50, десерові 60—1 зол., індик 4—8 зол., жива гуска 2—3 зол., качка 1.50—2.50, курка 1.50—3 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 25. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло зниж кова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Української Студентської Громади в Кракові подає до відома всім довжникам допомогового реферату У. С. Г., які покінчили студії, що речинець вилачування рат з затягнених позичок продовжено до дня 15. XI. 1937. Усіх довжників, які до того часу не вирівняють своїх залеглостей супроти Т-ва, або не вишлють жадного виясненя, з днем 15. XI. ц. р. передається судовому поступованню. — За Виділ У. С. Г.: Лапичак Тома, голова, М. Кравчук, секр. 1933 1-3

КУПНО - ПРОДАЖА

МАШИНИ до шиття нові, вживані найдешевше закупиш у фірмі „Машиноспорт", Казимирівська 51. 1868 5—5

ОЩАДНІ ГОСПОДИНІ роблять на зиму запаси високоякісного меду, овочів, грибів в кооперативі „Рій" Львів, ул. Руська 20 тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1881 4—3

ШАТКІВНИЦІ тирольські, три і чотириножові, Реєчнер, Легіонів 37. 1916 2-3

ТРИПОВЕРХОВА камяниця, 26 кімнат, комірне 5.200, ціна 45.000 без довгу. — „Трансакція", Длугоша 1. 1918 2-2

42 МОРҐІВ поля з будинками, околиця Жовкви при стації, ціна 18.000, готівкою 12.000, 6.000 довголітний банк. „Трансакція" Львів, Длугоша 1. 1918 2—3

ЩОЙНО викінчений гарний дім з 3 мешканнями готівкою 12.000, банк 4.600. „Трансакція", Длугоша 1. 1918 2-3

ПРОДАМ оказійно: 250 зол. місячний дохід, нова з вільними літами, одноповерхова камениця, 140 сяжнів городу, щепи, бічна Потоцького, 6000 довгоречинцевий, готівка 17.000. „Діло" під „Листопад". 1919 2—4

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7⅓, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1839 5-30

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 4—15

МУРОВАНИЙ дім у Львові коло головного двірця оказійно на продаж. Зголошення до „Діла" під **„7000 зол."** 4-5

ДЕРЕВЦЯ І КОРЧІ ОВОЧЕВІ, деревця до прикрас, щеплені бози, рожі та ін. з Фредровських шкілок. Продажа вже розпочата при вул. Коперника 20 в подвірю Малопольського Рільничого Товариства. Тел. 200-88. 1964 4—4

МЕШКАННЯ

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Три кімнати, кухня, повнокомфортові зараз до винайму. 2-2

ДВІ КІМНАТИ, передпокій, кухня, совяшні, повний комфорт, два входи, бальков, поверх, **Остроленцька 17,** ріг Потоцького. 1911 2—5

КІМНАТА умебльована, ясна, з окремим входом (елект. дві) з обслугою, світлом і опалом зараз до винайму. Зголошуватися: вул. Гипсова (кінець Листопада) ч. 44. 1928 2—2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

БРУНЕТКА, літ 26, на посаді, далеко від своїх, цією дорогою шукає знайомости. Зголошення до Адм. „Діла" під „13". 1939 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЗАСТУПНИКІВ на кожну місцевість до збирання замовлень на домішку до корму курей „Кудкудак" шукає єдина своєрідна фірма Продукція домішки до корму курей „Кудкудак" Іван Симко в Загірю (п. Загуж). 1884 4—5

КНИГОВОДА-БІЛЯНСІСТА, першорядну силу прийме поважне промислове підприємство. Оферти з відписами свідоцтв і поданням референцій до Адміністрації „Діла" під „Білянс". 1934 1—2

НАУКА

ШУКАЮ лекції на провінції. Зголошення до Адміністрації „Студент фільософії". 1935 1—1

РІЖНІ

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 3 направляє, чистить, вивертає всілику мужеську і жіночу одежу. 1825

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Реперації виконує негайно. 1867 5—6

ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ „Крайошемисл", Львів, Боїмів 1, виконує: корсети, нагрудники, гигієнічні опаски, солідно, дешево. Приймає направи і чищення. 1848 6—6

ФІЛЯТЕЛІСТИ! Купно — продажа — заміна почтових марок. Філятелістичний Відділ „Моля Ксьонжкового" Баторія 6 1938 1—1

ГОДИННИКИ, обручки, перстені, дрýнки, накриття, біжутерію поручає найдешевше Вандер, Шайнохи один. — Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1903 1—4

ОГОЛОШЕННЯ.

Подільський Союз Кооператив у Тернополі (вул. Міцкевича 11) оголошує КОНКУРС на ДИРЕКТОРА-ОРҐАНІЗАТОРА

Вимоги: Принаймення середня освіта, фахова теоретична освіта і практика придбана в ділянці організаційно-люстраторській. Платня за умовою. Подання з ходом життя слати найдалі до 10. 11. 1937 на адресу Союзу на руки Голови Надз. Ради ПСК. 1936

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.25

1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.50

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15

купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10

шукаючі праці . . . . зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—

Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—

Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—

Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.